

**Τ.Ε.Ι ΠΑΤΡΩΝ
Σ.Ε.Υ.Π
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ**

Πτυχιακή Εργασία

**«Αξιολόγηση του Αφηγηματικού Λόγου Μέσω
Χορήγησης του Bus Story Test (Renfrew, 1997) σε
παιδιά σχολικής ηλικίας 6,0-6,11 ετών»**

Πτυχιακή εργασία

**που εκπονήθηκε από τις Σπουδάστριες: Μπαμπάτσικου Πηνελόπη
Χριστίδου Μαγδαληνή**

Εποπτεύουσα καθηγήτρια : Ελευθερία Αλ. Γερονίκου, MSc Λογοθεραπεύτρια

Πάτρα, 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<u>Κεφάλαιο1:</u> Ευχαριστίες.....	4
<u>Κεφάλαιο2:</u> Περίληψη (στην Ελληνική).....	5
<u>Κεφάλαιο3:</u> Περίληψη (στην Αγγλική).....	7
<u>Κεφάλαιο 4:</u> Εισαγωγή.....	8
<u>Κεφάλαιο 5:</u> Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	11
5.1 Ανάπτυξη Λόγου.....	11
5.1.1 Γλώσσα / Λόγος.....	11
5.1.2 Μορφοσυντακτική Ανάπτυξη.....	11
5.1.3 Κατανόηση Λόγου.....	12
5.2 Αφηγηματική Λειτουργία.....	13
5.2.1 Τύποι Αφήγησης.....	13
5.2.2 Αφήγηση στην Παιδική Ηλικία.....	14
5.2.3 Χρήση Bus Story Test σε άλλες Έρευνες.....	16
<u>Κεφάλαιο 6:</u> Μεθοδολογία.....	18
6.1 Ερευνητικός Σχεδιασμός.....	18
6.2 Υποκείμενα Έρευνας – Δείγμα.....	18
6.2.1 Χώρος Διεξαγωγής Έρευνας.....	18
6.3 Όργανα Μέτρησης.....	19
6.3.1 Υλικό.....	19
6.4 Πιλοτική Έρευνα.....	20
6.5 Διαδικασία Μέτρησης – Πραγματοποίηση Έρευνας.....	20
6.5.1 Διαδικασία Ενημέρωσης Δασκάλων – Γονέων.....	20

6.5.2 Διαδικασία/Συνθήκες Αξιολόγησης.....	21
6.5.3 Τρόπος Χορήγησης.....	21
6.6 Ποσοτική Ανάλυση Αποτελεσμάτων.....	22
<u>Κεφάλαιο 7:</u> Αποτελέσματα.....	23
7.1 Μέτρηση Τριών Διαστάσεων Αφηγηματικού Λόγου.....	23
7.2 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Ανά Ηλικιακή Ομάδα.....	24
7.3 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Ανά Φύλο.....	28
7.4 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Ανά Τοπογραφική Περιοχή.....	31
<u>Κεφάλαιο 8:</u> Συζήτηση Αποτελεσμάτων.....	37
8.1 Σύγκριση Αποτελεσμάτων Ηλικιακών Ομάδων 5,0 -5,11 και 6,0 – 6,11.....	38
8.2 Σύγκριση Αποτελεσμάτων Αγγλικών και Ελληνικών Μετρήσεων.....	39
<u>Κεφάλαιο 9:</u> Συμπεράσματα – Συστάσεις.....	42
Βιβλιογραφία.....	43
Παράρτημα.....	46

Κεφάλαιο 1: ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης των σπουδών μας στο Α.Τ.Ε.Ι Πατρών και στο Τμήμα Λογοθεραπείας εκπονήθηκε η παρούσα μελέτη με θέμα «*Αξιολόγηση του Αφηγηματικού Λόγου Μέσω Χορήγησης του Bus Story Test (Renfrew, 1997) σε παιδιά σχολικής ηλικίας 6,0-6,11 ετών*». Αφού συγκεντρώσαμε το πρωτογενές υλικό, ακολούθησε απομαγνητοφώνηση και καταγραφή των αφηγήσεων των παιδιών σε φόρμες βαθμολόγησης, προκειμένου να εξαχθούν τα επιστημονικά συμπεράσματα, όπως αυτά καταγράφονται στα εννιά κεφάλαια της έρευνάς μας.

Θεωρούμε ότι, παρά τις ελλείψεις και τα όποια αβλεπτήματα, η παρούσα μελέτη παρουσιάζει αξιόλογα πορίσματα τα οποία μπορούν να χρησιμεύσουν σε ανάλογες μελέτες ή να αξιοποιηθούν στον κύκλο των μεταπτυχιακών σπουδών.

Η εν λόγω όμως εργασία, δεν θα ολοκληρωνόταν, αν δεν είχαμε τη σημαντική βοήθεια πολλών παραγόντων, οι οποίοι συνέβαλαν με τις γνώσεις, την υπομονή και την καθοδήγησή τους, για να περατωθεί η μελέτη αυτή και να φθάσουμε στο ποθητό αποτέλεσμα. Για τον λόγο αυτό θεωρούμε υποχρέωσή μας να εκφράσουμε τις ολόθερμες ευχαριστίες αλλά και την ευγνωμοσύνη μας σε όλους τους Καθηγητές του Τμήματος Λογοθεραπείας του Α.Τ.Ε.Ι. Πατρών για τις πολύτιμες γνώσεις που μας προσέφεραν απλόχερα κατά τη διάρκεια των σπουδών μας. Ιδιαίτερα από τη θέση αυτή, επιθυμούμε να ευχαριστήσουμε από καρδιάς την υπεύθυνη Καθηγήτριά μας κ. Γερονίκου Ελευθερία, για την πολύτιμη καθοδήγηση, συμπαράσταση και βοήθεια που μας παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της παρούσας μελέτης. Ευχαριστούμε ειλικρινά και την κ. Νάνου Ανδρομάχη για την παροχή χρήσιμων και σημαντικών επιστημονικών πληροφοριών. Θα θέλαμε, επίσης, να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας στους διευθυντές, αλλά και στους δασκάλους των σχολείων που επισκεφτήκαμε, για την άψογη συνεργασία που είχαμε μαζί τους, προκειμένου να συλλέξουμε το δείγμα μας. Αξίζει να σημειωθεί πως η χορήγηση του τεστ θα ήταν αδύνατη χωρίς τη συμμετοχή των παιδιών αλλά και των γονιών τους, οι οποίοι δέχτηκαν να συμμετάσχουν τα παιδιά τους στην παρούσα έρευνα και μας τα εμπιστεύθηκαν χωρίς κανένα δισταγμό.

Ευχαριστούμε θερμά τη συνάδελφο Ζαχαριάδου Μαρίνα για τις πολύτιμες συμβουλές της, στην οργάνωση της εργασίας μας. Ακόμη εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας στην κα. Χαριστού Μαρία, Μαγκούνη Χάιδω και στον Χριστιανό Νικόλαο για την πολύτιμη βοήθεια που μας παρείχαν μέσω της γνώσης της Αγγλικής γλώσσας. Τέλος θα θέλαμε να εκφράσουμε τις ευχαριστίες αλλά και την ευγνωμοσύνη μας στις οικογένειές μας, αλλά και τους φίλους μας για την ουσιαστική και αμέριστη συμπαράσταση τους κατά τη διάρκεια της διεκπεραίωσης της πτυχιακής μας εργασίας.

Κεφάλαιο 2: ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα ερευνητική εργασία έχει ως στόχο την αξιολόγηση της αφηγηματικής ικανότητας των παιδιών σχολικής ηλικίας 6,0-6,11, μέσω χορήγησης του “Bus Story Test” (Renfrew, 1997). Η σπουδαιότητα της έρευνας έγκειται στο ότι δεν υπάρχει κανένα διαγνωστικό εργαλείο για την ανάπτυξη του αφηγηματικού λόγου στην Ελλάδα, αλλά και στο γεγονός ότι το Bus Story Test παρέχει πληροφορίες και για την γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών, συνεπώς μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό τυχών γλωσσικών διαταραχών.

Οι στόχοι της έρευνας είναι α) η αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου παιδιών σχολικής ηλικίας 6,0 – 6,11 ως προς τις τρεις διαστάσεις που επικεντρώνεται το τεστ, δηλαδή «το σύνολο των πληροφοριών», «το μέσο μήκος των προτάσεων» και «το σύνολο χρήσεως των δευτερευουσών προτάσεων» κατά τη διάρκεια μιας αφήγησης, β) ο προσδιορισμός του ρυθμού ανάπτυξης της αφηγηματικής ικανότητας ανάμεσα στις ηλικιακές περιόδους 6 – 6,5 και 6,6 – 6,11, γ) η σύγκριση των αποτελεσμάτων των τριών παραπάνω μεταβλητών σε σχέση με το φύλο των παιδιών και δ) η σύγκριση των τριών μεταβλητών με βάση την τοπογραφική περιοχή, καθώς το δείγμα συλλέχθηκε από τους νομούς Αττικής και Χαλκιδικής, για τη διερεύνηση τυχόν επιρροών.

Το δείγμα συλλέχθηκε συνολικά από εκατό (100) παιδιά, εκ των οποίων τα πενήντα (50) κατοικούν στον Ν. Αττικής και υπόλοιπα πενήντα (50) στον Ν. Χαλκιδικής. Τα παιδιά αυτά φοιτούν στην Α΄ τάξη του δημοτικού με τα σαράντα έξι (46) να είναι αγόρια και τα πενήντα τέσσερα (54) κορίτσια.

Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχει αύξηση των δυο διαστάσεων του τεστ, του συνόλου των πληροφοριών κατά 12,8% του μέσου όρου και του μέσου μήκους των προτάσεων κατά 6,9% , μεταξύ των ηλικιακών ομάδων 6,0-6,5 και 6,6-6,11, ενώ η τρίτη διάσταση, δηλαδή το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων κατά τη διάρκεια της αφήγησης, παραμένει σταθερό. Το φύλο φαίνεται να διαφοροποιεί μόνο το σύνολο των πληροφοριών, καθώς τα κορίτσια έχουν προβάδισμα κατά 4,8% του μέσου όρου, ενώ το μέσο μήκος πρότασης και το σύνολο των πληροφοριών φαίνεται να συμβαδίζουν σχεδόν απόλυτα στην ηλικία των 6,0-6,11 ετών. Τα αποτελέσματα σε σχέση με την τοπογραφική περιοχή στην ίδια και πάλι ηλικιακή περίοδο, διαφοροποιούνται ως προς το σύνολο των πληροφοριών και του μέσου μήκους των προτάσεων. Τα παιδιά που κατοικούν στο Ν. Χαλκιδικής παρουσιάζουν μέσο όρο του συνόλου των πληροφοριών 31,22, ενώ τα παιδιά του Ν. Αττικής εμφανίζουν αντίστοιχο μέσο όρο 26,3. Ως προς το μέσο μήκος πρότασης τα πρώτα παιδιά έχουν μέσο όρο 9,65, ενώ τα δεύτερα 9,08, μια διαφορά των 0,57 μονάδων. Μόνο η διάσταση του συνόλου των δευτερευουσών προτάσεων κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα μεταξύ των δυο νομών, με μέσο όρο χρήσης 4 δευτερεύουσες προτάσεις κατά τη διάρκεια της αφήγησης.

Η συνέχιση της παρούσας έρευνας σε μεγαλύτερο δείγμα παιδιών, κρίνεται απαραίτητη για τη μελλοντική χρήση του εργαλείου αυτού ως μέσω αξιολόγησης του

αφηγηματικού λόγου στην Ελλάδα.

Κεφάλαιο 3: ABSTRACT

The present research project aims at the evaluation of the narrative ability of children of school age 6,0-6,11, through the provision of the “Bus Story Test” (Renfrew, 1997). The importance of this research lies at the fact that there is no diagnostic tool for the development of narrative speech in Greece. The Bus Story Test provides information on language development of children, therefore it may help at identifying occasional language difficulties.

The objectives of this research are: a) to evaluate the narrative ability of children of school age 6,0-6,11 in relation to the three dimensions at which the test focuses, that is «the information score», «the average length of the sentences» and «the totality of use of the secondary sentences» during the process of narration, b) the identification of the developmental rate of the narrative skills between the age range of 6,0-6,5 and 6,6-6,11 and c) the comparison of the results of the above three variables based on the residential area, as the sample was taken from the counties of Attica and Halkidiki, for the purpose of investigating relative influences.

The sample was taken on the whole from a hundred (100) children, of which fifty (50) live in the county of Attica and the rest fifty (50) in the county of Halkidiki. These children attended the first (A) class of elementary school, forty-six (46) of them are boys and fifty-four (54) girls.

The results show that there is an increase between the two dimensions of the test, that is the information score over 12,8% of the average score and the average length of the sentences over 6,9%, among the school age range of 6,0-6,5 and 6,6-6,11, while the third dimension, that is the score of secondary sentences during the process of narration, remains stable. Gender seems to differentiate only the totality of the information, as the girls are in advance of 4,8% of the average, while the average length of the sentence and the totality of information keep pace almost entirely with the age of 6,0-6,11. The results referring to locality, at the same age range again, are differentiated as to the score of secondary sentences and the average length of the sentences. Children who live in Halkidiki, have average score of information 31,22, while children of Attica have corresponding average score 26,3. Regarding to the average length of the sentences, the first children have average score 9,65, while the second children's average is 9,08, a difference of 0,57 points. Only the dimension of the totality of secondary sentences ranges at the same levels between the two counties, which is 4 secondary sentences during a storytelling.

Continuation of the present research in a larger sample of children is considered to be necessary for the future use of this tool as a means of evaluation of narrative speech in Greece.

Κεφάλαιο 4: ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εκμάθηση του λόγου είναι μια εξελικτική διαδικασία που αρχίζει νωρίς στη ζωή, ήδη από την προγεννητική περίοδο και συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της εξέλιξης του ατόμου. Σε μια σχετικά μικρή χρονική περίοδο τα παιδιά μαθαίνουν τους κανόνες της μητρικής τους γλώσσας, ώστε να μπορούν να επικοινωνήσουν με τους γύρω τους. Η προσχολική ηλικία αποτελεί ηλικία σταθμό, καθώς οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών, κατά την περίοδο αυτή παρουσιάζουν ραγδαία ανάπτυξη σε όλους του τομείς.

Ο αφηγηματικός λόγος αποτελεί υποκατηγορία του προφορικού λόγου και είναι ένας ειδικός τρόπος διατύπωσης μιας ιστορίας. Συγκεκριμένα με βάση το λεξικό της Κοινής Νεοελληνικής, αφήγηση είναι η παρουσίαση σε συνεχή προφορικό ή γραπτό λόγο, και κατά χρονική λογική σειρά, ενός γεγονότος. Αντικείμενο της λοιπόν, αποτελεί η εξιστόρηση, με μια ορισμένη σειρά, συμβάντων που μεταβάλλουν μια αρχική κατάσταση πραγμάτων ή ενεργειών που σκόπιμα διαπράττονται από τους «ήρωες» μιας ιστορίας. Είναι φανερό ότι η αφήγηση είναι η «τέχνη» του χρόνου, ή αλλιώς μια χρονική ή λογική αλληλουχία, που σε συνδυασμό με την επικέντρωση του αφηγητή σε ένα πρόσωπο που ενεργεί, την διακρίνει από την περιγραφή (Lonqacre, 1983).

Επίτευγμα του παιδιού της προσχολικής κιόλας ηλικίας, αποτελεί η ικανότητα του να αφηγείται ιστορίες. Όπως οι ενήλικες, έτσι και τα παιδιά διηγούνται ιστορίες με σκοπό τη μεταφορά μηνυμάτων/ εμπειριών, την επίλυση προβλημάτων αλλά και για ψυχαγωγικούς λόγους. Σύμφωνα με τον Bruner (1997) η διαδικασία της αφήγησης ωθεί το παιδί σε μια καλύτερη οργάνωση του λόγου, στην οικοδόμηση της γραμματικής και στον εμπλουτισμό του λεξιλογίου του, καθώς με αυτόν τον τρόπο κάνει χρήση όλο και πιο σύνθετων πλευρών του γλωσσικού συστήματος.

Η διάγνωση και η αξιολόγηση του επιπέδου του λόγου ενός παιδιού αποτελεί καθοριστική και δύσκολη φάση στη διαδικασία προσδιορισμού, διάγνωσης και αντιμετώπισης των δυσκολιών λόγου και ομιλίας. Με βάση τα ελληνικά δεδομένα κάποια από τα σημαντικότερα σταθμισμένα διαγνωστικά εργαλεία του προφορικού λόγου που προέρχονται από τις επιτροπές έρευνας και την επιτροπή πρόσληψης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, που χρησιμοποιούνται σήμερα στην Ελλάδα είναι τα ακόλουθα:

1. ΜΕΤΑΦΩΝ ΤΕΣΤ: Το «Τεστ Μεταφωνολογικής Ανάπτυξης Ετοιμότητας – Μέταφων», με βάση την Επιτροπή Έρευνας του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, είναι ένα σταθμισμένο αξιολογητικό εργαλείο αναπτυξιακής και ανιχνευτικής αξιολόγησης δεξιοτήτων φωνολογικής επίγνωσης, τόσο σε επίπεδο δυσκολιών στην ανάγνωση όσο και στη γραφή. Το εν λόγω τεστ αποτελείται από δύο μέρη, το Αναπτυξιακό και το Ανιχνευτικό Μέταφων Τεστ. Το Αναπτυξιακό Μέταφων Τεστ, αναφέρεται στις ηλικιακές ομάδες 3,10 – 6,6 ετών και τα κριτήρια αξιολόγησης του ομαδοποιούνται σε τρεις γλωσσολογικές κλίμακες: στη ρίμα (ομοιοκαταληξία), στη συλλαβή και στο φώνημα. Με τη χρήση του συγκεκριμένου τεστ παρέχονται

πληροφορίες για τον σχεδιασμό προγράμματος θεραπείας σε παιδιά αυτών των ηλικιακών ομάδων. Το Ανιχνευτικό Μέταφων Τεστ αναφέρεται στις ηλικιακές κλίμακες 5,0 – 7,0. Έχει ανιχνευτικό χαρακτήρα και αξιολογεί την αναγνωστική ετοιμότητα ως προς τη φωνολογική επίγνωση, παρέχοντας την δυνατότητα εντοπισμού και πρώιμης παρέμβασης σε παιδιά με πιθανότητες εκδήλωσης μαθησιακών δυσκολιών.

2. ANOMIAO 4: Το Ανομιλό 4 με βάση την Επιτροπή Πρόσληψης του Πανελληνίου Συλλόγου Λογοπεδικών, είναι ένα σταθμισμένο στην ελληνική ανιχνευτικό Τεστ Λόγου, το οποίο απευθύνεται στις ηλικιακές ομάδες 3,9 έως 4,6 ετών και αποκαλύπτει ελλείμματα στην αισθητηριακή, αντιληπτική, μνημονική λειτουργία, φωνολογικές διαταραχές (φωνολογία, κατάτμηση, ρυθμός), γλωσσολογικές διαταραχές (λεξιλόγιο, μορφοσυντακτική δομή, σημασιολογία), επικοινωνιακές διαταραχές (πραγματολογία, προσαρμογή στον άλλο) και διαταραχές της φωνής και του ρυθμού της ομιλίας (τραυλισμός). Απευθύνεται σε λογοπεδικούς, νηπιαγωγούς, παιδίατρος και γενικότερα σε επαγγελματίες που απευθύνονται σε παιδιά. Η διάρκεια χορήγησής του είναι δέκα λεπτά και ο εξεταστής έχει τη δυνατότητα να κρίνει αν είναι απαραίτητο να παραπέμψει το εξεταζόμενο παιδί σε λογοπεδικό για περαιτέρω αξιολόγηση του λόγου.

Όπως είναι σήμερα οργανωμένο το εκπαιδευτικό πλαίσιο στην Ελλάδα, εκτός από τα παραπάνω σταθμισμένα τεστ που αξιολογούν τον προφορικό λόγο και τις παραμέτρους του, υπάρχει μια ποικιλία γλωσσικών τεστ τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της κατανόησης των λέξεων, της παραγωγής φράσεων και προτάσεων, το επίπεδο παραγωγής της αυθόρμητης ομιλίας των παιδιών, αλλά και την απάντηση σε κλειστού τύπου ερωτήσεις. Ωστόσο δεν υπάρχει ακόμη κάποιο τεστ το οποίο να αξιολογεί την αφηγηματική ικανότητα των παιδιών.

Το “Bus Story Test” (Renfrew, 1997) είναι σταθμισμένο στα αγγλικά δεδομένα και σχεδιάστηκε για την αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί από λογοθεραπευτές και ψυχολόγους και χορηγείται σε παιδιά ηλικίας τριών έως οχτώ ετών. Οι δημιουργοί του είχαν ως στόχο τη δημιουργία ενός τεστ που θα ελέγχει την αφηγηματική ικανότητα και τη σωστή αλληλοδιαδοχή και σύνδεση γεγονότων, που είναι σε θέση να αποδώσει το παιδί, μέσω των πληροφοριών, του μέσου μήκους των προτάσεων και τις δευτερεύουσες που θα χρησιμοποιούσε κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης αφήγησης. Παράλληλα όμως το διαγνωστικό αυτό τεστ θα αποκάλυπτε και δυσκολίες σχετικές με τη λεκτική κατανόηση, τη φωνολογία, δυσκολίες στην γραμματική και την σύνταξη καθώς επίσης και την αλληλοδιαδοχή και σύνδεση των γεγονότων, αφού απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή στην χρονολογική σειρά των γεγονότων της αφήγησης (Renfrew, 1997). Επιπλέον μέσω της αξιολόγησης των παραπάνω τομέων θα μπορούσε να διεξαχθεί ένα μίνι προφίλ της μετέπειτα εξέλιξης του παιδιού και της πιθανής πορείας του στη δημοτική εκπαίδευση.

Η αξιοπιστία του Bus Story Test ως διαγνωστικό εργαλείο της φυσιολογικής ανάπτυξης του λόγου σε παιδιά, αποδεικνύεται από τη χρήση του σε έρευνες που

πραγματοποιήθηκαν κατά καιρούς σε χώρες του εξωτερικού. Με βάση τα θετικά αποτελέσματα της έρευνας, της Linda Hobbs (2005-2006), η οποία είχε ως στόχο την διερεύνηση της αφήγησης ως θεραπευτική τεχνική για την βελτίωση του γλωσσικού επιπέδου και της γραφής σε παιδιά, η συμβολή του Bus Story Test ήταν καθοριστική, καθώς αποτέλεσε το κύριο διαγνωστικό εργαλείο της έρευνας. Ταυτόχρονα όμως η χρήση του σε έρευνες για τον εντοπισμό γλωσσικών ελλειμμάτων και πιθανών δυσκολιών στην δημοτική εκπαίδευση (Bishop & Edmundson, 2007), αλλά και η χρήση του ως μέσω αξιολόγησης του λόγου σε χώρες όπως η Σιγκαπούρη (Brebner, C., & Yeo, C.H., 1998) αποκαλύπτουν την σπουδαιότητα του ως διαγνωστικό εργαλείο.

Αξίζει να σημειωθεί, πως στην Ελλάδα δεν υπάρχει κανένα διαγνωστικό εργαλείο για την αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου. Πρωταρχικός λοιπόν στόχος, της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι η αξιολόγηση της αφηγηματικής ικανότητας παιδιών σχολικής ηλικίας 6,0 – 6,11 μέσω χορήγησης του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου “Bus Story Test” (Renfrew, 1997). Η σπουδαιότητα της έρευνας έγκειται στο ότι το Bus Story Test, αν και αποτελεί αξιολογητικό εργαλείο, παρέχει πληροφορίες και για τη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών, συνεπώς μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό τυχών γλωσσικών και επικοινωνιακών διαταραχών.

Η έρευνα επικεντρώνεται στη συλλογή δεδομένων που σχετίζονται με τρεις (3) διαφορετικές διαστάσεις του λόγου. Κατά τη διάρκεια μιας αφήγησης γίνεται ανάλυση των παρακάτω στοιχείων:

1. Του συνόλου των πληροφοριών
2. Του μέσου μήκους πρότασης
3. Του συνόλου δευτερευουσών προτάσεων

Ελέγχονται επίσης οι διακυμάνσεις των παραπάνω μεταβλητών σε σχέση με το φύλο, την ηλικιακή ομάδα (6,0 – 6,5 και 6,6 – 6,11), αλλά και την τοπογραφική περιοχή, καθώς το δείγμα συλλέχθηκε από τους Νομούς Αττικής και Χαλκιδικής.

Συνοπτικά οι στόχοι της παρούσας έρευνας παρουσιάζονται ως εξής:

- Η αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου παιδιών σχολικής ηλικίας 6,0 – 6,11 ως προς το σύνολο των πληροφοριών, το μέσο μήκος πρότασης και τον αριθμό χρήσης των δευτερευουσών προτάσεων.
- Ο προσδιορισμός του ρυθμού ανάπτυξης της αφηγηματικής ικανότητας ανάμεσα στις ηλικιακές περιόδους 6,0 – 6,5 και 6,6 – 6,11.
- Η σύγκριση των αποτελεσμάτων των τριών παραπάνω μεταβλητών σε σχέση με το φύλο των παιδιών.
- Η σύγκριση των τριών μεταβλητών ως προς την τοπογραφική περιοχή (Ν. Αττικής και Ν. Χαλκιδικής) για τυχόν επιρροή.

Κεφάλαιο 5: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

5.1 Ανάπτυξη Λόγου

5.1.1 Γλώσσα/ Λόγος

Με τον όρο “γλώσσα” εννοούμε το «φυσικό εκείνο σύστημα επικοινωνίας που χρησιμοποιείται από τον άνθρωπο και έχει ως βάση τον έναρθρο λόγο» (Φιλλιππάκη – Warburton 1992: 14). Η γλώσσα είναι το αφηρημένο γλωσσικό σύστημα ήχων και εννοιών που κατέχουν από κοινού όλα τα μέλη μιας γλωσσικής κοινότητας και το χρησιμοποιούν για να επικοινωνήσουν. Σε αντίθεση με την γλώσσα, που είναι ένα σύστημα, ο λόγος είναι μια λειτουργία - δραστηριότητα επικοινωνίας. Είναι η αποκλειστική ανθρώπινη δραστηριότητα επικοινωνίας με την οποία το άτομο κατανοεί τους άλλους και γίνεται κατανοητό από αυτούς (Bloom & Lahey, 1978).

Σύμφωνα με το μοντέλο των Bloom & Lahey (1978) η γλώσσα έχει τρεις διαστάσεις οι οποίες βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και είναι το περιεχόμενο, η μορφή και η χρήση. Το περιεχόμενο της γλώσσας περιέχει συγκεκριμένο θέμα ή θέματα., τα οποία διαδέχονται το ένα το άλλο μεταδίδοντας έτσι το νόημα του μηνύματος (σημασιολογία). Η μορφή σχετίζεται με τη μεταφορά του γλωσσικού μηνύματος μέσα από μια σειρά προτάσεων, όπου η κάθε πρόταση ακολουθεί συντακτικούς κανόνες ως προς τη θέση των λέξεων μεταξύ τους (σύνταξη). Η κάθε λέξη της πρότασης σχετίζεται με τις άλλες μέσω μορφολογικών κανόνων (μορφολογία) και προφέρεται με μια σειρά ήχων (φωνολογία). Η χρήση της γλώσσας έχει τρεις διαφορετικές πλευρές. Τη χρήση της γλώσσας για εξυπηρέτηση στόχων ή λειτουργιών, τη χρήση πληροφοριών από τα συμφραζόμενα για τον καθορισμό του δικού μας μελλοντικού λεκτικού μηνύματος προς εξυπηρέτηση των στόχων μας αλλά και για τη χρήση των συναναστροφών μεταξύ των ανθρώπων για την έναρξη, διατήρηση και τερματισμό συνομιλιών (πραγματολογία).

5.1.2 Μορφοσυντακτική Ανάπτυξη

Στην προσχολική ηλικία (3 ετών) οι γλωσσικές ικανότητες των παιδιών παρουσιάζουν μια ραγδαία ανάπτυξη σε όλους τους τομείς. Σε αυτή την χρονική περίοδο το παιδί μαθαίνει να παράγει πιο μεγάλες και πιο σύνθετες προτάσεις, να περιγράφει γεγονότα και να επικοινωνεί με επάρκεια προσεγγίζοντας τους ενήλικες. Η ανάπτυξη αυτή δεν περιορίζεται μόνο στο γνωστικό κομμάτι αλλά επεκτείνεται και στα υπόλοιπα επίπεδα του λόγου, όπως τη μορφολογία, τη σύνταξη, τη σημασιολογία και την πραγματολογία (Τζουριάδου, 1995). Το λεξιλόγιο του παιδιού σε αυτό το ηλικιακό στάδιο φτάνει τις 800-1500 λέξεις (Καμπανάρου, 2007). Σύμφωνα και με άλλες θεωρητικές απόψεις, η ανάπτυξη του λόγου δεν εξαρτάται μόνο από τη μάθηση αλλά και από την εμπειρία και επαφή των παιδιών με τους ενήλικες, οι οποίοι κάθε φορά που απευθύνονται προς αυτά προσαρμόζουν τον τρόπο της ομιλίας τους και βοηθούν τα παιδιά να υποθέσουν πιο εύκολα σε τι αναφέρονται (Bransford et al., 1999, Kuhl, 2000).

Η δομή της πρότασης αποτελείται πλέον από πιο σύνθετες επιρρηματικές

μορφές, διευρύνονται τα ρηματικά στοιχεία και οι συντακτικοί κανόνες λαμβάνονται υπόψη (4 ετών). Συνέπεια των παραπάνω είναι η σωστή θέση των λέξεων γεγονός που δεν οφείλεται μόνο σε μια διαδικασία αντιγραφής λεκτικών προτύπων από τους ενήλικες, αλλά στις προσαρμοσμένες ικανότητες επεξεργασίας των παιδιών. Η δυνατότητα αυτή δεν οδηγεί σε άμεση απόκτηση του λόγου, αλλά θεωρείται πρόδρομος για την απόκτηση πολύπλοκων κανόνων της γλώσσας (Τζουριάδου, 1995).

Ο Brown (1973) υποστήριξε ότι σε αυτό το στάδιο το παιδί περνάει από το τηλεγραφικό επίπεδο πρότασης σε μια πιο ολοκληρωμένη παραγωγή, χωρίς να εισάγει απαραίτητα καινούργιες έννοιες, αλλά μέσω της χρήσης προθέσεων. Επίτευγμα του ηλικιακού αυτού σταδίου αποτελεί η συμφωνία Υποκειμένου - Ρήματος και η σωστή χρήση προσώπου και αριθμού. Επιπλέον το λεξιλόγιο έκφρασης του παιδιού και κατ' επέκταση η ομιλία του, αγγίζει πλέον τις 900-2000 λέξεις. Σε επόμενο στάδιο (5-6 ετών) παρατηρείται επέκταση της πρότασης. Το παιδί προσθέτει άρθρα, αντωνυμίες, δεικτικά και το λεξιλόγιο του φτάνει τις 2500 λέξεις (Καμπανάρου, 2007). Η ανάπτυξη ονοματικών φράσεων προηγείται των ρηματικών. Ακόμη και σε πολύπλοκα δομικά πλαίσια η θέση των λέξεων είναι η σωστή. Το παιδί αρχίζει να παράγει αρνητικές και ερωτηματικές προτάσεις. Αρχικά οι αρνητικές προτάσεις παράγονται σε συνδυασμό του αρνητικού «όχι» με μια ρηματική η ονοματική φράση. Προοδευτικά το «όχι» αντικαθίσταται από άλλα αρνητικά όπως «δεν, ούτε, μην», ενώ οι ερωτηματικές προτάσεις σχηματίζονται αρχικά με ιδιαίτερο χρωματισμό της καταφατικής πρότασης και αργότερα εμφανίζονται οι μορφές ερωτήσεων τύπου «γιατί».

Ο συνδυασμός φράσεων και προτάσεων αποτελεί επόμενο βήμα στην μορφοσυντακτική ανάπτυξη του παιδιού, ενώ η χρήση αναφορικών προτάσεων έπεται του σταδίου αυτού (6-7 ετών). Στα προσχολικά χρόνια οι αναφορικές προτάσεις χρησιμοποιούνται για τον προσδιορισμό του αντικειμένου, ενώ αργότερα για τον προσδιορισμό του υποκειμένου (Bloom et al, 1980). Το λεξιλόγιο έκφρασης του παιδιού παρουσιάζει σημαντική αύξηση καθώς αγγίζει πλέον τις 3000 λέξεις (Καμπανάρου, 2007).

Η απόκτηση όλων των παραπάνω κανόνων αποκαλύπτει την αυξημένη ικανότητα των παιδιών για γλωσσική επεξεργασία.

5.1.3 Κατανόηση Λόγου

Η κατανόηση του λόγου στα παιδιά προσχολικής ηλικίας, παρουσιάζει σημαντική ανάπτυξη τόσο σε επίπεδο κατανόησης των συντακτικών σχέσεων των λέξεων, όσο και σε επίπεδο κατανόησης μιας μεγαλύτερης ποικιλίας λεξιλογίου, όσον αφορά τη σημασιολογία. Η κατανόηση των συντακτικών σχέσεων επικεντρώνεται κυρίως στην κατανόηση των ενεργητικών και παθητικών προτάσεων. Μέχρι την ηλικία των πέντε ετών το παιδί δεν είναι σε θέση να κατανοήσει τους εν λόγω κανόνες, που διέπουν τις παθητικές προτάσεις, καθώς δεν είναι ξεκάθαροι γι'

αυτό (De Villiers & De Villiers, 1973). Έρευνες αποκαλύπτουν, ότι τα παιδιά παράγουν σύνθετες προτάσεις πριν φτάσουν στο επίπεδο να τις κατανοούν, βασιζόμενα μόνο στα γλωσσολογικά στοιχεία των προτάσεων (Charman & Miller, 1975). Ωστόσο αξίζει να αναφερθεί, ότι η κατανόηση του περιεχομένου του λόγου προηγείται της παραγωγής και της κατανόησης των συντακτικών σχέσεων των προτάσεων που έπονται.

Ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα της προσχολικής ηλικίας είναι η ραγδαία ανάπτυξη της σημασιολογίας και κατ' επέκταση του λεξιλογίου. Την περίοδο των πρώτων προσχολικών χρόνων (2 ετών) παρατηρείται η κατανόηση των συνδυαστικών λέξεων «σε, πάνω, κάτω». Ακολούθως (2-3 ετών) παρατηρείται η κατανόηση επιθέτων που δηλώνουν ποσότητα και μέγεθος. Τα συγκεκριμένα επίθετα γίνονται κατανοητά είτε μόνα τους, είτε σε συνδυασμό με την χρήση των αντιθέτων τους. Σε επόμενο ηλικιακό στάδιο (4 ετών) εμφανίζεται και μια άλλη ομάδα συνδυαστικών λέξεων, τα χρονικά επιρρήματα «πριν, μετά, όταν», ενώ μέχρι την ηλικία των 5 ετών γίνονται κατανοητές τοπικές έννοιες και λέξεις που αφορούν τον χώρο. Οι λέξεις αυτές αρχικά σχετίζονται με το ίδιο το παιδί και αργότερα με αντικείμενα του χώρου (Conner & Charman, 1985). Σύμφωνα με την Τζουριάδου (1995), σημαντικό χαρακτηριστικό στην ανάπτυξη του λόγου των παιδιών προσχολικής ηλικίας (5 – 6 ετών) είναι η κατανόηση ερωτήσεων που απαιτούν την γνώση αιτιότητας, του τρόπου αλλά και του χρόνου. Φτάνοντας στην επόμενη ηλικιακή ομάδα (6 – 7 ετών), αναμένεται το παιδί να κατανοεί περίπου 20000 λέξεις και να καταλαβαίνει τις περισσότερες χρονικές και τοπικές έννοιες (Καμπανάρου, 2007).

5.2 Αφηγηματική Λειτουργία

Η αφήγηση, ως μέσο επικοινωνίας, προϋποθέτει τουλάχιστον δυο πρόσωπα, έναν πομπό – τον αφηγητή – και ένα δέκτη στον οποίο απευθύνεται ο αφηγητής. Η έκταση της αφήγησης δεν μπορεί να είναι προκαθορισμένη, ποικίλλει ανάλογα με τις πληροφορίες και μπορεί να είναι από πολύ εκτεταμένη μέχρι μια μόνο φράση. Ένα παράδειγμα περιορισμένης έκτασης αφήγησης αποτελεί η ρήση του Καίσαρα «*veni, vidi, vici*» («ήρθα, είδα, νίκησα»), που θεωρείται η πιο σύντομη αφήγηση (Τσολάκης κ.α, 2002). Είναι αναμενόμενο πως σε μια αφήγηση ο αφηγητής δεν μπορεί να εξιστορήσει όλα όσα συνέβησαν και έτσι προχωράει σε μια πιο επιλεκτική εξιστόρηση ανάλογα με το αποτέλεσμα που επιδιώκει.

5.2.1 Τύποι Αφήγησης

Είναι γνωστό ότι υπάρχουν διάφορα είδη αφήγησης που το καθένα χρησιμοποιείται για διαφορετικούς σκοπούς και σε διαφορετικούς βαθμούς. Η λογοτεχνική και η ιστορική αφήγηση εξυπηρετούν η καθεμιά τους γενικότερους στόχους της λογοτεχνίας και της ιστορίας αντίστοιχα, ενώ υπάρχουν ορισμένα είδη αφηγήσεων που καλύπτουν τις καθημερινές ανάγκες της ζωής, όπως είναι για παράδειγμα η δημοσιογραφική είδηση, το ημερολόγιο, το (αυτο)βιογραφικό

σημείωμα, η υπηρεσιακή αναφορά, η μαρτυρική κατάθεση κτλ. (Τσολάκης κ.α, 2002)

Τα αφηγηματικά είδη. μπορούν επίσης να ενταχθούν σε δύο βασικές κατηγορίες: στις αφηγήσεις πραγματικών γεγονότων και στις αφηγήσεις πλασματικών γεγονότων.

Με βάση τον Heath (1986) τα είδη της αφήγησης είναι τα εξής:

- Οι αναδιατυπώσεις / εξιστορήσεις (**recasts, recounts**)
- Οι αφηγήσεις γεγονότων (**event casts**)
- Οι εκθέσεις γεγονότων (**accounts**)
- Οι ιστορίες (**stories**)

Τα παιδιά αναμένεται να χρησιμοποιούν τις *αναδιατυπώσεις/εξιστορήσεις* για να ξαναπουν γεγονότα με εκτεταμένο λεκτικό περιορισμό, ενσάρκωση ρόλων και χρήση του ενεστώτα. Για παράδειγμα σε μια αίθουσα διδασκαλίας, οι αναδιατυπώσεις/εξιστορήσεις χρησιμοποιούνται για να συνοψιστούν γεγονότα, χρησιμοποιώντας όμως παρελθοντικό χρόνο. Οι *αφηγήσεις γεγονότων* χρησιμοποιούνται για να εξηγήσουν δραστηριότητες και σειρές από γεγονότα που προγραμματίζονται ή θα πραγματοποιηθούν στο μέλλον. Οι *εκθέσεις γεγονότων* χρησιμοποιούνται όταν υπάρχει μια προβλέψιμη εξέλιξη των γεγονότων, έτσι ώστε ο ακροατής να μπορεί να προβλέψει τι θα ακολουθήσει και χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις όπως, η περίπτωση *δείχνω-και-λέω* στο σχολείο, όπου οι εκθέσεις κρίνονται όχι μόνο από την αληθινή τους αξία αλλά και από τον βαθμό οργάνωσης τους. Τέλος οι *ιστορίες* χρησιμοποιούνται όταν υπάρχει η απαιτούμενη εσωτερική οργάνωση και συγκέντρωση (Rhea, 2007).

5.2.2 Αφήγηση στην Παιδική Ηλικία

Τα παιδιά από τα πέντε τους χρόνια και μετά έχουν φτάσει στο στάδιο της εννοιολογικής σκέψης, γεγονός που βοηθάει στην εξιστόρηση αφηγήσεων που έχουν πλέον όλα τα στοιχεία του αφηγηματικού λόγου (Botvin et al, 1997), ενώ με την πάροδο του χρόνου οι αφηγήσεις γίνονται μεγαλύτερες και πιο πολύπλευρες.

Σύμφωνα με τον Applebee (1978) τα παιδιά μέχρι να φτάσουν στην ηλικία των πέντε με έξι ετών περνάνε από τα παρακάτω στάδια οργάνωσης και ανάπτυξης του αφηγηματικού λόγου:

- Προαφηγήσεις.

Στο πρώτο στάδιο η αφήγηση αφορά ένα πρόσωπο, ένα αντικείμενο ή ένα γεγονός που εμπλέκεται με ένα συγκεκριμένο κέντρο και τα στοιχεία της ιστορία είναι επακόλουθα των χαρακτηριστικών του κέντρου (π.χ. ήρωας του θέματος). Ακόμα η σχέση ανάμεσα στα συναισθήματα του κεντρικού χαρακτήρα με τα γεγονότα είναι ασαφής.

- Μη επικεντρωμένες αφηγήσεις.

Στις ιστορίες αυτές υπάρχει η σύνδεση αιτίου – αποτελέσματος με χρήση

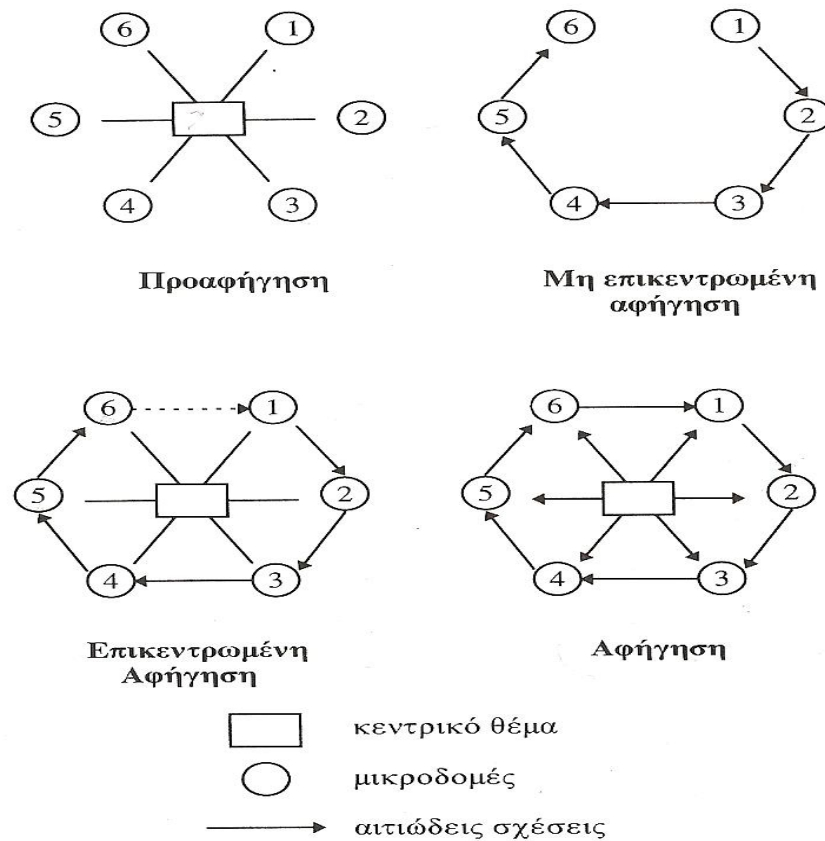
συνδετικών μορφών (σύνδεσμοι), αλλά και η επίγνωση των χρονικών σχέσεων μεταξύ αιτίου και αποτελέσματος. Παρ' όλο που τα γεγονότα συνδέονται πλέον μεταξύ τους, δεν μπορούν να συνδεθούν και με τη μακροδομή της αφήγησης.

- **Επικεντρωμένες αφηγήσεις.**

Οι ιστορίες αυτές αποτελούνται από ένα κεντρικό χαρακτήρα με πραγματικές ακολουθίες γεγονότων. Σε αυτό το στάδιο τα παιδιά δεν μπορούν ακόμα να κάνουν τη σύνδεση του τέλους με την αρχή της ιστορίας και έτσι το τέλος αποτελεί συνέπεια της αμέσως προηγούμενης πράξης.

- **Αφηγήσεις.**

Οι αφηγήσεις αποτελούν το τελικό στάδιο όπου υπάρχει απόλυτη σύνδεση των μικροδομών με την μακροδομή της ιστορίας, συνεπώς και απόλυτη σύνδεση του τέλους της αφήγησης με το κύριο θέμα που παρουσιάζεται από την αρχή.

Σχήμα 1. Στάδια οργάνωσης και ανάπτυξης του αφηγηματικού λόγου με βάση το μοντέλο του Applebee (Τζουριάδου, 1995).

5.2.3 Χρήση Bus Story Test σε άλλες Έρευνες

Η αξία του Bus Story Test, ως μέσου αξιολόγησης και ταυτόχρονα προγνωστικού εργαλείου της ανάπτυξης του λόγου, αποδεικνύεται από τη χρήση του σε επαναλαμβανόμενες έρευνες. Σύμφωνα με έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Mary Pankratz, (2007), για τη διερεύνηση της αξιοπιστίας του Bus Story Test, το συγκεκριμένο διαγνωστικό εργαλείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μελλοντικός δείκτης γλωσσικής απόδοσης παιδιών με SLI (Ειδική Γλωσσική Διαταραχή). Ταυτόχρονα όμως εμφανίζει δυσχέρεια στον εντοπισμό γλωσσικών διαταραχών στη προσχολική ηλικία, καθώς τα παιδιά σε αυτό το ηλικιακό στάδιο εμφανίζουν πολύ φτωχές αφηγηματικές ικανότητες.

Ο Nicola Botting (2002) από το Πανεπιστήμιο του Manchester, δίνει μια επισκόπηση των θεωρητικών λόγων της σπουδαιότητας χρήσης της αφήγησης ως αξιολογητικό εργαλείο για τον εντοπισμό γλωσσικών και πραγματολογικών διαταραχών. Αξίζει να αναφερθεί πως στην παραπάνω έρευνα τα διαγνωστικά εργαλεία τα οποία χρησιμοποιήθηκαν ήταν το “Bus Story Test” (επαναδιήγηση ιστορίας μέσω εικόνων) και το “Frog Story” (αυθόρμητη παραγωγή ιστορίας μέσω εικόνων).

Σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Gothenburg της Σουηδίας (Miniscale, 2007), αξιολογήθηκε η συσχέτιση της αφηγηματικής ικανότητας, του γνωστικού προφίλ και της νευροψυχολογικής διαταραχής σε παιδιά με γλωσσική καθυστέρηση ηλικίας 7 έως 8 ετών μέσω χορήγησης του Bus Story Test. Με βάση τα αποτελέσματα της παραπάνω έρευνας το συγκεκριμένο διαγνωστικό εργαλείο κρίθηκε χρήσιμο για τον εντοπισμό παιδιών με επίμονα γλωσσικά και πραγματολογικά προβλήματα.

Η χορήγηση του εν λόγω τεστ πραγματοποιήθηκε σε συνδυασμό με το “Narrative Assessment Profile” και σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση (Holck et al, 2011). Στόχος ήταν η αξιολόγηση των αφηγηματικών ικανοτήτων των συγκεκριμένων παιδιών και ο εντοπισμός του γλωσσικού τους επιπέδου.

Η περαιτέρω χρήση του Bus Story Test, σε παιδιά με σύνδρομο 22q 11 διαγραφής (22 q 11 deletion syndrome) ηλικίας 5 – 8 ετών, με στόχο την διερεύνηση τομέων της γλώσσας (επαναδιήγηση, φωνολογία, σύνταξη, κατανόηση λεξιλογίου) αποδεικνύει την σπουδαιότητα του ως διαγνωστικό εργαλείο (Persson et al, 2006).

Οι παραπάνω έρευνες αποκαλύπτουν ότι η αφήγηση έχει χρησιμοποιηθεί στην αξιολόγηση γλωσσικών ικανοτήτων σε παιδιά αρκετές φορές, αλλά είναι από τις πρώτες φορές όπου γίνεται χρήση του “Bus Story Test” για την αξιολόγηση της αφηγηματικής ικανότητας και σε δίγλωσσα παιδιά. Το άρθρο των Christina Schellatter & Tim Parke (2004) εξετάζει την αφηγηματική ικανότητα σε ένα δείγμα δίγλωσσων παιδιών (Γερμανικά / Αγγλικά) όσον αφορά τη μέτρηση και τις διαφορές των παιδιών αυτών στην επαναδιήγηση της ιστορίας.

Ωστόσο εντοπίζονται περιπτώσεις, όπως η χρησιμοποίηση του “Bus Story

Test” για την αξιολόγηση της γλωσσικής ανάπτυξης παιδιών με FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder), όπου το τεστ δεν απέδωσε τα αναμενόμενα θετικά αποτελέσματα (Preussner, 2008).

Τα στοιχεία που παρατέθηκαν πιστοποιούν την χρησιμότητα αλλά και την αξιοπιστία του “Bus Story Test” ως εργαλείο εκτίμησης της γλωσσικής ανάπτυξης μέσω της αφήγησης, τόσο σε φυσιολογικά αναπτυσσόμενα παιδιά, όσο και σε παιδιά που παρουσιάζουν κάποιου είδους διαταραχή.

Κεφάλαιο 6: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

6.1 Ερευνητικός Σχεδιασμός

Για τη διεκπεραίωση της παρούσας έρευνας καταλληλότερος ερευνητικός σχεδιασμός κρίνεται η ποσοτική έρευνα σε συνδυασμό με μια πειραματική ερευνητική προσέγγιση. Η ποσοτική έρευνα είναι η έρευνα που συλλέγει κάποιου τύπου αριθμητικά δεδομένα για να απαντήσει σε ένα συγκεκριμένο ερώτημα, ενώ η πειραματική προσέγγιση βασίζεται στον εντοπισμό σχέσεως αιτίου – αποτελέσματος (Ντάβου Μπετίνα, 2007).

Συνολικά οι μεταβλητές της έρευνας είναι έξι και χωρίζονται σε ανεξάρτητες και εξαρτημένες. Ανεξάρτητες μεταβλητές θεωρούνται το φύλο, η ηλικία και η τοπογραφική περιοχή καθώς μεταβάλλονται και η οποιαδήποτε αλλαγή τους προκαλεί αλλαγές στις εξαρτημένες μεταβλητές, οι οποίες είναι το σύνολο των πληροφοριών, το μέσο μήκος πρότασης και το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων που χρησιμοποιούνται.

6.2 Υποκείμενα Έρευνας – Δείγμα

Στην παρούσα έρευνα πήραν μέρος εκατό παιδιά, σαράντα έξι αγόρια και πενήντα τέσσερα κορίτσια. Στην ηλικιακή ομάδα των 6,0 – 6,5 κατατάσσονται πενήντα παιδιά, εκ των οποίων τα μισά είναι αγόρια και τα υπόλοιπα κορίτσια, ενώ στην ηλικιακή ομάδα των 6,6 – 6,11 εντάσσονται και πάλι πενήντα παιδιά, εκ των οποίων τα εικοσιένα είναι αγόρια και τα είκοσι εννιά είναι κορίτσια.

6.2.1 Χώρος Διεξαγωγής Έρευνας

Το δείγμα συλλέχθηκε από δημόσια δημοτικά σχολεία του Νομού Αττικής και του Νομού Χαλκιδικής, από παιδιά που φοιτούσαν στην Α΄ τάξη. Πιο συγκεκριμένα πραγματοποιήθηκαν επισκέψεις στα κάτωθι σχολεία.

Νομός Αττικής.

1. 1ο Δημοτικό Σχολείο Παλλήνης.
2. 2ο Δημοτικό Σχολείο Παλλήνης.
3. 1ο Δημοτικό Σχολείο Πεντέλης

Νομός Χαλκιδικής.

1. 1ο Δημοτικό Σχολείο Βραστάμων.
2. 1ο Δημοτικό Σχολείο Πολυγύρου.
3. 2ο Δημοτικό Σχολείο Πολυγύρου.
4. 3ο Δημοτικό Σχολείο Πολυγύρου.

Η επιλογή των σχολείων ήταν τυχαία με βάση τη θέληση του εκπαιδευτικού προσωπικού για συμμετοχή στην έρευνα και την θετική ανταπόκριση των γονέων. Η συλλογή του δείγματος πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια των διδακτικών ωρών, έπειτα από συνεννόηση με τους δασκάλους, με την παρουσία του εξεταστή και του εκάστοτε εξεταζομένου.

6.3 Όργανα Μέτρησης

Για την αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου, όπως προαναφέρθηκε, έγινε χρήση του “Bus Story Test” (Renfrew, 1997). Το συγκεκριμένο διαγνωστικό εργαλείο δίνει τη δυνατότητα στους λογοθεραπευτές να εξετάσουν, μέσα από μια απλή διαδικασία, την ικανότητα των παιδιών για μια ολοκληρωμένη εξιστόρηση συνεχόμενων ενεργειών. Αυτή είναι μάλιστα και η βασική του διαφοροποίηση από άλλα εργαλεία που επικεντρώνονται είτε στην επεξεργασία των πληροφοριών, είτε στην αξιολόγηση του επιπέδου παραγωγής του αυθόρμητου λόγου. Το Bus Story Test έχει σταθμιστεί σε παιδιά ηλικίας από 3,5 έως και 8 χρονών στην Αγγλία και παρόλο που αποτελεί διαγνωστικό εργαλείο για την ανάπτυξη του αφηγηματικού λόγου, συμβάλλει στον εντοπισμό δυσκολιών της λεκτικής επεξεργασίας/κατανόησης, της φωνολογίας, της σημασιολογίας, της γραμματικής όπως και στην υπόδειξη τυχών δυσκολιών στον τομέα της σύνδεσης και αλληλουχίας των γεγονότων.

6.3.1 Υλικό

Το Bus Story Test αποτελείται από ένα εικονογραφημένο βιβλίο δώδεκα συνολικά εικόνων και τεσσάρων σελίδων, την αντίστοιχη ιστορία και από το πρωτόκολλο βαθμολόγησης. Το πρωτόκολλο βαθμολόγησης διαμορφώθηκε και αυτό σύμφωνα με τις οδηγίες βαθμολόγησης της πρωτότυπης έκδοσης του τεστ και περιλαμβάνει την εκτίμηση τριών παραγόντων. Την βαθμολόγηση των πληροφοριών, τη βαθμολόγηση μέσου μήκους πρότασης και τη μέτρηση των δευτερευουσών προτάσεων κατά τη διάρκεια της αφήγησης της ιστορίας, στοιχεία που παραθέτονται στη συνέχεια.

Ø Βαθμολόγηση Πληροφοριών.

Οι πιο συχνές λέξεις – κλειδιά που χρησιμοποιούν τα παιδιά κατά τη διάρκεια της αφήγησης τους, παραθέτονται στο πρωτόκολλο βαθμολόγησης και βαθμολογούνται με 1 ή 2 πόντους ανάλογα. Συγκεντρωτικά για μια πιστή αφήγηση της ιστορίας, το σύνολο των πληροφοριών βαθμολογείται με πενήντα πόντους. Έτσι, ανάλογα με τις πληροφορίες που μεταφέρει κάθε παιδί προκύπτει ένα ατομικό score που αντιπροσωπεύει τη συγκεκριμένη μεταβλητή.

Ø Βαθμολογία Μέσου Μήκους Πρότασης.

Το μέσο μήκος πρότασης (A5LS) υπολογίζεται αθροίζοντας των αριθμό των λέξεων, των πέντε μεγαλύτερων προτάσεων, που παράγει κάθε παιδί και στη συνέχεια διαιρώντας το με τον αριθμό πέντε.

Ø Μέτρηση δευτερευουσών προτάσεων.

Με βάση το σύνολο των προτάσεων, κατά τη διάρκεια της αφήγησης, προκύπτει ο αριθμός των δευτερευουσών προτάσεων που χρησιμοποιούνται από το παιδί.

6.4 Πιλοτική Έρευνα

Η διαδικασία της πιλοτικής έρευνας αποτελεί πολύτιμο εργαλείο για την έγκαιρη βελτίωση της ερευνητικής διαδικασίας και την εξοικείωση του ερευνητή με τις μετρήσεις, γι' αυτό το λόγο προηγείται της κύριας συλλογής δεδομένων. Σκοπός της πιλοτικής έρευνας είναι η εξέταση της αξιοπιστίας (δηλαδή ο βαθμός σταθερότητας – συμφωνίας μεταξύ των επαναλαμβανόμενων μετρήσεων κάτω από τις ίδιες συνθήκες) και της εγκυρότητας (δηλαδή σε ποιο βαθμό το ερευνητικό εργαλείο μετράει αυτό που προορίζεται να μετρήσει) της παρούσας έρευνας.

Για τις ανάγκες της πιλοτικής έρευνας η συνάδερφος Σγούρδου Παναγιώτα συνέλεξε δείγμα εξήντα (60) παιδιών ηλικίας 4,6 – 4,11, όπου βαθμολογήθηκαν οι ίδιες φόρμες με σκοπό να εξασφαλιστεί ότι η βαθμολόγηση γίνεται όντως με τα ίδια κριτήρια.

6.5 Διαδικασία Μέτρησης - Πραγματοποίηση Έρευνας

Στο υποκεφάλαιο που ακολουθεί γίνεται αναφορά στην πλήρη περιγραφή της διαδικασίας που ακολουθήθηκε για τη συλλογή των δεδομένων, καθώς επίσης και μια λεπτομερής ανάλυση των βημάτων που πραγματοποιήθηκαν προκειμένου να ολοκληρωθεί η συλλογή του υλικού έγκυρα και αξιόπιστα.

6.5.1 Διαδικασία Ενημέρωσης Δασκάλων - Γονέων

Σε κάθε σχολείο δόθηκαν δηλώσεις γονικής συγκατάθεσης, που στη συνέχεια συμπληρώνονταν από τους γονείς, προκειμένου να επιβεβαιωθεί το αν επιθυμούσαν να συμμετάσχουν τα παιδιά στην έρευνα. Στις δηλώσεις αυτές έπρεπε να συμπληρωθούν:

- το ονοματεπώνυμο του παιδιού
- η ακριβής ημερομηνία γέννησης
- η ύπαρξη ή μη διγλωσσίας
- το ονοματεπώνυμο του πατέρα
- το μορφωτικό επίπεδο του πατέρα
- το ονοματεπώνυμο της μητέρας
- το μορφωτικό επίπεδο της μητέρας
- η τοπογραφική περιοχή

Παρατηρήθηκε ότι οι δηλώσεις αυτές δεν επιστρέφονταν από τους γονείς και ύστερα από συνεννόηση με την υπεύθυνη καθηγήτρια, τροποποιήθηκε η υπάρχουσα δήλωση και έτσι τα στοιχεία που έπρεπε πλέον να συμπληρωθούν στη νέα δήλωση γονικής συγκατάθεσης ήταν τα ακόλουθα:

- το ονοματεπώνυμο του παιδιού
- η ακριβής ημερομηνία γέννησης

- το ονοματεπώνυμο του πατέρα
- το ονοματεπώνυμο της μητέρας
- η τοπογραφική περιοχή

6.5.2 Διαδικασία/Συνθήκες Αξιολόγησης

Η διεύθυνση του σχολείου παραχωρούσε έναν χώρο για την διεξαγωγή της έρευνας, όπου παραβρίσκονταν ο εξεταστής με τον εκάστοτε εξεταζόμενο. Τρίτο πρόσωπο δεν εισέρχονταν στον χώρο προκειμένου να περιοριστούν όσο το δυνατό περισσότερο τα περιβαλλοντικά ερεθίσματα, ώστε το παιδί να είναι συγκεντρωμένο αλλά και ανεπηρέαστο. Κρίθηκε λοιπόν σκόπιμο, να διεξαχθεί η έρευνα σε ήσυχο περιβάλλον εντός πάντα του σχολικού πλαισίου.

6.5.3 Τρόπος Χορήγησης

Με βάση της οδηγίες χορήγησης του "Bus Story Test" ο εξεταστής όφειλε να μοιραστεί το ίδιο εικονογραφημένο βιβλίο με κάθε παιδί. Αρχικά άνοιγε το βιβλίο και άφηγε το παιδί να επεξεργαστεί σύντομα τις εικόνες. Ύστερα ενημέρωνε τον συμμετέχοντα πως θα διηγούνταν την ιστορία αυτή και πως στο τέλος θα έπρεπε να την εξιστορήσει το ίδιο το παιδί με τη σειρά του. Ο εξεταστής διηγούνταν πάντα την ίδια ιστορία, χωρίς να ξεφεύγει από το πρωτότυπο κείμενο αλλά έχοντας τη δυνατότητα να προσαρμόζει την ταχύτητα της ομιλίας του με βάση την ανταπόκριση κάθε παιδιού. Εφόσον ο εξεταστής ολοκλήρωνε την αφήγηση του, έθετε σε λειτουργία το μέσο καταγραφής του ήχου και έλεγε στο παιδί να ξεκινήσει την εξιστόρηση του. Ο ίδιος δεν είχε το δικαίωμα να βοηθήσει το παιδί δίνοντας του πληροφορίες, αλλά ούτε και να το διακόψει ή να το επιβραβεύσει. Σημαντικό επίσης ήταν, η ιστορία να λέγεται μόνο μια φορά από τον εξεταστή και μόνο σε περίπτωση που το υποκείμενο "κόμπιαζε" να το βοηθούσε λέγοντας του «Και μετά;» ή «Ύστερα;». Η καταγραφή τελείωνε όταν το παιδί ολοκλήρωνε την αφήγησή του.

Στην συνέχεια ο εξεταστής προχωρούσε στην απομαγνητοφώνηση του δείγματος, που συνήθως ήταν γύρω στα πέντε λεπτά, πραγματοποιούσε μια πρώτη καταγραφή της διήγησης, περνούσε τα δεδομένα του στο πρωτόκολλο βαθμολόγησης και ξεκίναγε την ανάλυση των αποτελεσμάτων, που αναλύεται σε επόμενο κεφάλαιο. Η καταγραφή όφειλε να αποτελεί πιστή διατύπωση της αφήγησης του κάθε υποκειμένου και σε περίπτωση που η ομιλία γίνονταν ακατάληπτη, ο εξεταστής δεν επιχειρούσε να μαντέψει τι εννοούσε το παιδί και στην καταγραφή της απομαγνητοφώνησης χρησιμοποιούσε μια σειρά από τελείες (...) αμέσως μετά από τις τελευταίες κατανοητές λέξεις του παιδιού.

6.6 Ποσοτική Ανάλυση Αποτελεσμάτων

Στο Κεφάλαιο 4. που ακολουθεί παρουσιάζονται συγκεντρωτικά τα αποτελέσματα της έρευνας με τη μορφή ποσοστιαίων μονάδων. Παρουσιάζονται οι επιδόσεις των εκατό παιδιών ως προς τις τρεις διαστάσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου (σύνολο πληροφοριών, μέσο μήκος πρότασης και σύνολο δευτερευουσών προτάσεων), με βάση την ηλικιακή ομάδα (6,0-6,5 και 6,6-6,11), το φύλο και την τοπογραφική περιοχή (Νομός Αττικής και Νομός Χαλκιδικής) που συλλέχθηκε το δείγμα. Μετά από κάθε παρουσίαση των αποτελεσμάτων ακολουθεί συγκεντρωτικός πίνακας για μια πιο λεπτομερή ανάλυση και όπου κρίνεται απαραίτητο παρατίθεται γράφημα που συμβάλλει στην κατανόηση των αποτελεσμάτων αλλά και στην απεικόνιση τυχόν αυξομειώσεων .

Κεφάλαιο 7: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Όπως έχει αναφερθεί ήδη στην εισαγωγή της παρούσας ερευνητικής εργασίας, η Αξιολόγηση του Αφηγηματικού Λόγου έχει απασχολήσει κατά καιρούς πολλούς ερευνητές και κλινικούς. Ωστόσο στην Ελλάδα μέχρι στιγμής δεν υπάρχει κάποιο σταθμισμένο διαγνωστικό εργαλείο αξιολόγησης του αφηγηματικού λόγου, το οποίο να παρέχει πληροφορίες για την γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού.

Η συγκεκριμένη ερευνητική εργασία έχει σκοπό να διερευνήσει τις αφηγηματικές ικανότητες παιδιών σχολικής ηλικίας 6,0 - 6,5 και 6,6 - 6,11 μέσω χορήγησης του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου “Bus Story Test” (Renfrew, 1997).

Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των στατιστικών αναλύσεων όσον αφορά τις τρεις διαφορετικές παραμέτρους του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου δηλαδή, το σύνολο των πληροφοριών, το μέσο μήκος πρότασης και το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων. Στις παραπάνω μετρήσεις γίνεται συσχετισμός με βάση την ηλικία, το φύλο και την τοπογραφική περιοχή.

Αξίζει να αναφερθεί πως αρχικά έγινε η βαθμολόγηση των εξαρτημένων μεταβλητών (σύνολο πληροφοριών, μέσο μήκος πρότασης και σύνολο δευτερευουσών προτάσεων) με βάση τις οδηγίες του τεστ και στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε στατιστική ανάλυση για τη εξαγωγή των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων ως προς τις ανεξάρτητες μεταβλητές (ηλικία, φύλο και τοπογραφική περιοχή).

7.1 Μέτρηση Τριών Διαστάσεων Αφηγηματικού Λόγου

Πληροφορίες

Η βαθμολόγηση των Πληροφοριών σε ολόκληρο το δείγμα (N=100) παρουσίασε μια διακύμανση από 13 έως 48 μονάδες (min=13, max=48 και εύρος 35 μονάδες). Η στατιστική ανάλυση έδειξε πως ο μέσος όρος των Πληροφοριών βρίσκεται στις 28 μονάδες και η τυπική απόκλιση για την ίδια μεταβλητή είναι 8,23.

Μέσο Μήκος Πρότασης

Η βαθμολογία στη διάσταση του Μέσου Μήκους Πρότασης σε όλο το δείγμα (N=100) κυμάνθηκε από 6,6 έως 14,8 μονάδες (min=6,6, max= 14,8, και εύρος 8,2 μονάδες). Με βάση τη στατιστική ανάλυση ο μέσος όρος του Μέσου Μήκους Πρότασης βρίσκεται στις 9,35 μονάδες και η τυπική απόκλιση για την ίδια μεταβλητή είναι 1,34.

Δευτερεύουσες Προτάσεις

Η χρήση των Δευτερευουσών προτάσεων σε ολόκληρο το δείγμα (N=100) παρουσίασε διακύμανση από 0 έως 12 προτάσεις (min=0, max=12 και εύρος 12 μονάδες). Τα αποτελέσματα της στατιστικής ανάλυσης έδειξαν ότι, ο μέσος όρος των δευτερευουσών προτάσεων βρίσκεται στις 4 προτάσεις και η τυπική απόκλιση για

την ίδια μεταβλητή είναι 2,11.

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 1) παρουσιάζονται συνοπτικά οι μέσοι όροι και οι τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου.

Πίνακας 1. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου ως προς την ηλικιακή ομάδα 6,0 - 6,11 (N=100).

	M.O	T.A
Πληροφορίες	28,66	8,23
Μέσο μήκος Πρότασης	9,35	1,34
Δευτερεύουσες Προτάσεις	4,14	2,11

7.2 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Ανά Ηλικιακή Ομάδα

Η ανάλυση των στατιστικών αποτελεσμάτων ως προς τις ηλικιακές ομάδες 6,0-6,5 και 6,6-6,11, έδειξε πως παρατηρείται αύξηση στις δυο πρώτες διαστάσεις, δηλαδή στο σύνολο των πληροφοριών και στο μέσο μήκος πρότασης, αλλά στασιμότητα στο σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων.

Συγκεκριμένα με βάση τα στατιστικά δεδομένα ο μέσος όρος της ηλικίας 6,0-6,5 όσον αφορά τη διάσταση των πληροφοριών είναι 26,94 μονάδες με τυπική απόκλιση 8,45, ενώ της ηλικίας 6,6-6,11 ο μέσος όρος είναι 30,44 μονάδες με τυπική απόκλιση 7,7. Το γεγονός αυτό αποκαλύπτει αύξηση της τάξης των 3,44 μονάδων στο εξάμηνο που μεσολάβησε, διαφορά στατιστικά σημαντική, με $p < 0,05$.

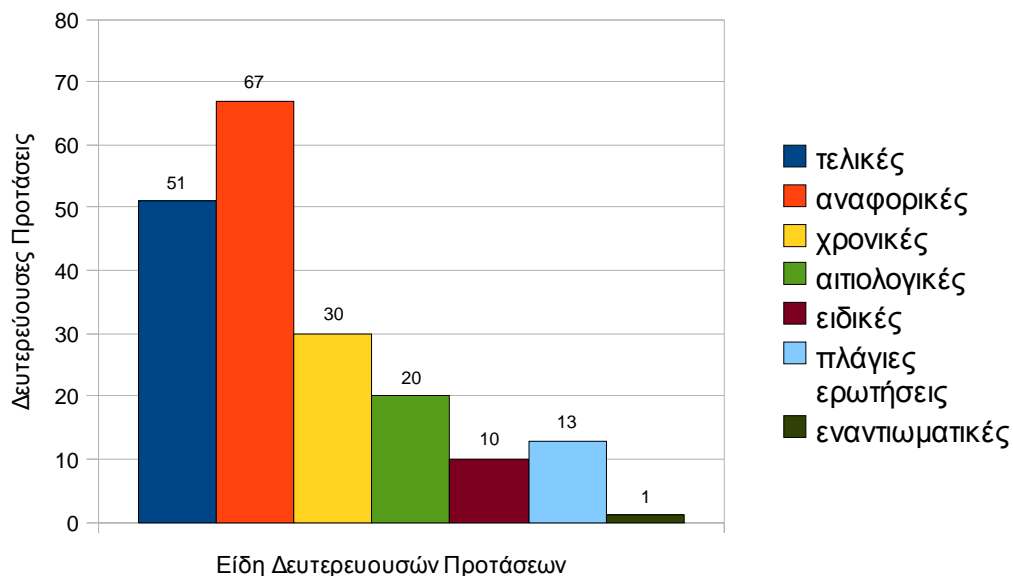
Όσον αφορά την ανάλυση στη διάσταση του μέσου μήκους πρότασης στην ηλικιακή ομάδα 6,0-6,5 ο μέσος όρος είναι 9,04 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,43, ενώ στην ηλικιακή ομάδα 6,6-6,11 ο μέσος όρος του μέσου μήκους πρότασης φτάνει τις 9,67 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,43. Τα παραπάνω στατιστικά δεδομένα αποδεικνύουν αύξηση του μέσου μήκους πρότασης κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, με στατιστικά σημαντική διαφορά $p < 0,05$, και άνοδο του μέσου όρου κατά 0,63 μονάδες.

Σχετικά με την ανάλυση των αποτελεσμάτων στο επίπεδο των δευτερευουσών προτάσεων στις συγκεκριμένες ηλικίες 6,0-6,5 και 6,6-6,11 αντίστοιχα, δεν παρατηρείται στατιστικά σημαντική διαφορά. Πιο αναλυτικά ο μέσος όρος του συνόλου των δευτερευουσών προτάσεων στις ηλικίες 6,0-6,5 είναι οι 4 δευτερεύουσες, με τυπική απόκλιση 2,03. Το ίδιο σύνολο δευτερευουσών προτάσεων παρατηρείται και ένα εξάμηνο μετά, δηλαδή στις ηλικίες 6,6-6,11 εφόσον ο μέσος όρος των δευτερευουσών προτάσεων είναι και πάλι οι 4, με τυπική απόκλιση 2,18. Με βάση τα παραπάνω δεδομένα δεν παρατηρείται κάποιου είδους αύξηση ή μείωση

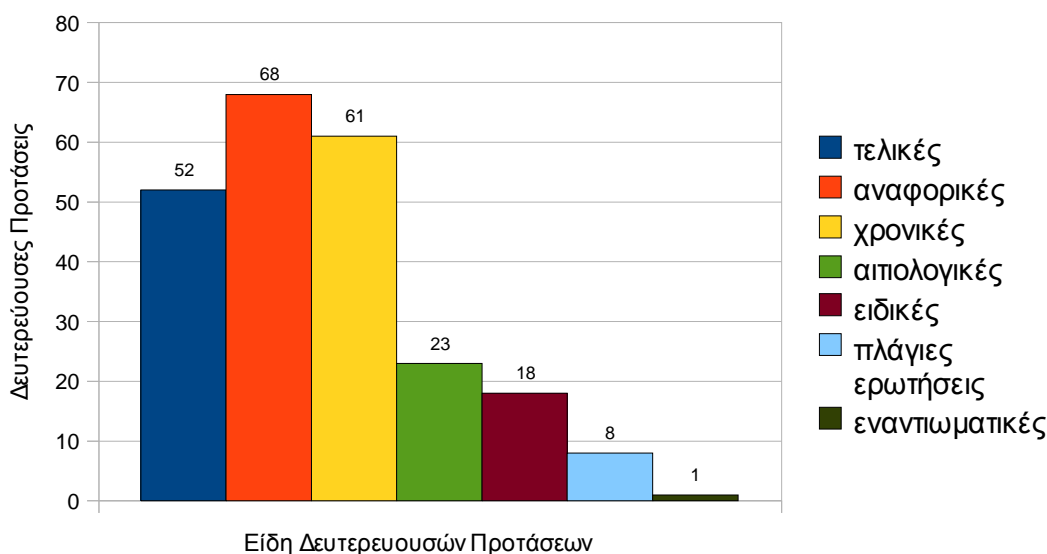
του μέσου όρου των δευτερευουσών προτάσεων κατά το διάστημα που μεσολαβεί. Ωστόσο παρατηρείται διαφοροποίηση ως προς το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που χρησιμοποιούν τα παιδιά των δυο ηλικιακών ομάδων. Συγκεκριμένα τα παιδιά που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 6,0 – 6,5, κάνουν χρήση συνολικά πενήντα μια (51) τελικών προτάσεων, εξήντα επτά (67) αναφορικών, τριάντα (30) χρονικών, είκοσι (20) αιτιολογικών, δέκα (10) ειδικών, δέκα τριών (13) πλάγιων ερωτήσεων και μιας (1) εναντιωματικής δευτερεύουσας πρότασης. Τα παιδιά που κατατάσσονται στην ηλικιακή ομάδα των 6,6 – 6,11, χρησιμοποιούν συνολικά πενήντα δυο (52) τελικές προτάσεις, εξήντα οχτώ (68) αναφορικές, εξήντα μια (61) χρονικές, είκοσι τρεις (23) αιτιολογικές, δέκα οχτώ (18) ειδικές, οχτώ (8) πλάγιες ερωτήσεις και μια (1) εναντιωματική δευτερεύουσα πρόταση.

Στη συνέχεια παρουσιάζονται δυο γραφήματα που απεικονίζουν συγκεντρωτικά το σύνολο και τα είδη των δευτερευουσών προτάσεων που χρησιμοποιούν τα παιδιά των δυο ηλικιακών ομάδων.

Γράφημα 1. Απεικόνιση του συνόλου και του είδους των δευτερευουσών προτάσεων των παιδιών ηλικίας 6,0 -6,5.

Γράφημα 2. Απεικόνιση του συνόλου και του είδους των δευτερευουσών προτάσεων των παιδιών ηλικίας 6,6 -6,11.

Ανάμεσα στις δυο ηλικιακές ομάδες παρατηρείται σημαντική αύξηση χρήσεως των χρονικών προτάσεων, καθώς τα παιδιά ηλικίας 6,6 – 6,11 χρησιμοποιούν διπλάσιες χρονικές προτάσεις κατά την αφήγησή τους. Επίσης, εντοπίζεται αύξηση των ειδικών προτάσεων της τάξεως του 80% υπέρ των μεγαλύτερων παιδιών. Το σύνολο των τελικών, αναφορικών, αιτιολογικών και εναντιωματικών δευτερευουσών προτάσεων, φαίνεται να παραμένει σχεδόν σταθερό, ενώ παρατηρείται μείωση χρήσεως των πλάγιων ερωτήσεων της τάξεως του 38,5% στο εξάμηνο 6,6 – 6,11.

Ακολούθως παρατίθεται πίνακας (Πίνακας 2), ο οποίος παρουσιάζει συνοπτικά τα παραπάνω αποτελέσματα των συγκρίσεων των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων ως προς τις ηλικίες 6,0-6,5 και 6,6-6,11.

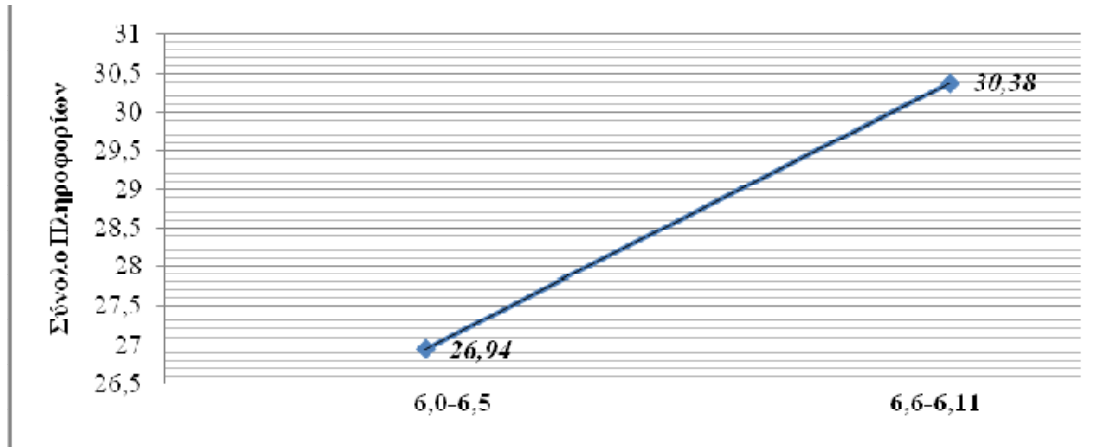
Πίνακας 2. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου ως προς τις ηλικιακές ομάδες (N=100).

	Ηλικιακές ομάδες			
	6,0-6,5		6,6-6,11	
	Μ.Ο	Τ.Α	Μ.Ο	Τ.Α
Πληροφορίες	26,94	8,45	30,38	7,70
Μέσο μήκος Πρότασης	9,04	1,43	9,67	1,43
Δευτερεύουσες Προτάσεις	3,9	2,03	4,38	2,18

Από τη σύγκριση των αποτελεσμάτων του παραπάνω πίνακα προκύπτουν τα παρακάτω γραφήματα, τα οποία παρουσιάζουν την αύξηση που παρατηρήθηκε ως

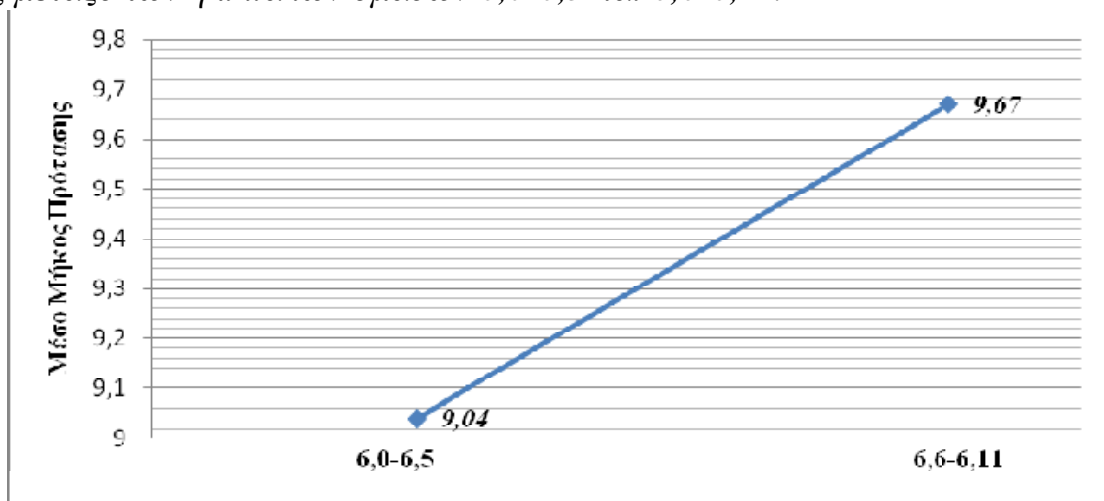
προς τις ηλικιακές ομάδες 6,0-6,5 και 6,6-6,11, τόσο σε επίπεδο πληροφοριών όσο και στο μέσο μήκος πρότασης.

Γράφημα 3. Απεικόνιση της αύξησης του μέσου όρου του συνόλου των πληροφοριών μεταξύ των ηλικιακών ομάδων 6,0-6,5 και 6,6-6,11.

Παρατηρείται αύξηση κατά 12,8% του μέσου όρου του συνόλου των πληροφοριών των παραπάνω ηλικιών.

Γράφημα 4. Απεικόνιση της αύξησης του μέσου όρου του μέσου μήκους πρότασης μεταξύ των ηλικιακών ομάδων 6,0-6,5 και 6,6-6,11.

Παρατηρείται αύξηση κατά 6,9% του μέσου όρου του μέσου μήκους πρότασης των παραπάνω ηλικιών.

7.3 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Ανά Φύλο

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων σε ολόκληρο το δείγμα (N=100), όσον αφορά το φύλο, δεν παρουσίασε στατιστικά σημαντικές διαφορές σε καμία από τις τρεις διαστάσεις Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου.

Πιο αναλυτικά με βάση τα στατιστικά δεδομένα παρατηρείται ότι τα κορίτσια παρουσιάζουν υψηλότερο μέσο όρο στο επίπεδο των πληροφοριών, σε σχέση με τα αγόρια. Συγκεκριμένα τα αγόρια έχουν μέσο όρο 27,93 μονάδες με τυπική απόκλιση 8,71, ενώ τα κορίτσια έχουν μέσο όρο 29,28 μονάδες με τυπική απόκλιση 7,28. Η διαφορά τους κυμαίνεται στις 1,35 μονάδες με $p>0,05$, γεγονός που δεν αποκαλύπτει στατιστικά σημαντική διαφορά.

Ωστόσο ούτε η ανάλυση διακύμανσης των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων, όσον αφορά το φύλο στο επίπεδο του μέσου μήκους πρότασης, δεν παρουσίασε στατιστικά σημαντικές διαφορές, καθώς ο μέσος όρος του μέσου μήκους πρότασης στα αγόρια ήταν 9,37 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,53 και στα κορίτσια 9,36 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,16. Η διαφορά τους ήταν 0,01 μονάδες υπέρ των αγοριών, στοιχείο που δεν αποκαλύπτει στατιστικά σημαντικές διαφορές, αλλά αντίθετα δείχνει πως το μέσο μήκος πρότασης στη χρονική περίοδο 6,0-6,11 κυμαίνεται περίπου στα ίδια επίπεδα μεταξύ των δυο φύλων.

Παρόμοια αποτελέσματα παρατηρούνται και όσον αφορά το σύνολο δευτερευουσών προτάσεων τη χρονική περίοδο 6,0-6,11, σε σχέση με τα δυο φύλα. Τα αγόρια με τυπική απόκλιση 2,09 αλλά και τα κορίτσια με τυπική απόκλιση 2,15 κάνουν κατά μέσο όρο χρήση 4 δευτερευουσών προτάσεων στην αφήγηση τους, γεγονός που αποκαλύπτει πως δεν προκύπτει κάποια διαφοροποίηση όσον αφορά το φύλο στο επίπεδο της χρήσης των δευτερευουσών προτάσεων, τη χρονική περίοδο 6,0-6,11.

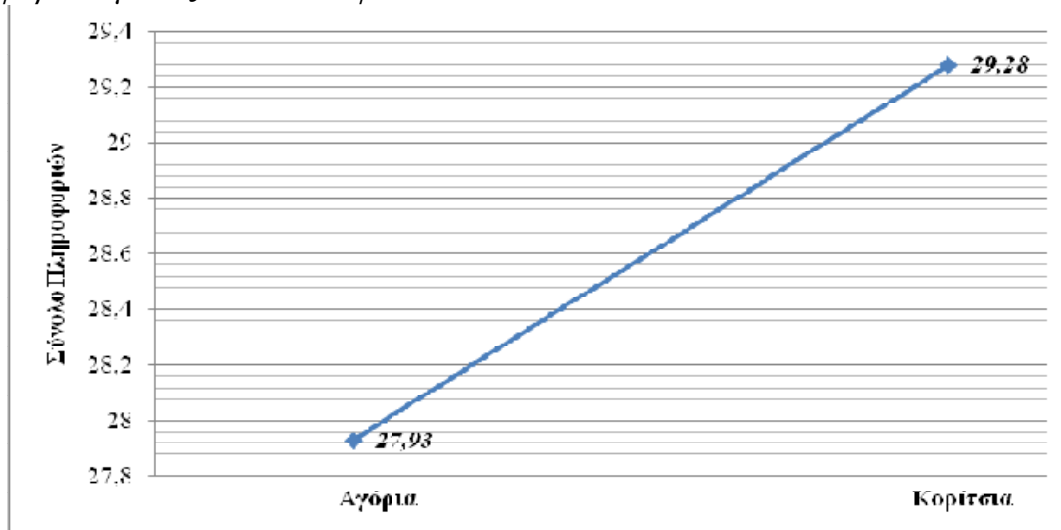
Ακολούθως παρατίθεται πίνακας (Πίνακας 3), ο οποίος παρουσιάζει συνοπτικά τα παραπάνω στατιστικά αποτελέσματα των συγκρίσεων των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων για την ηλικιακή ομάδα 6,0-6,11 ως προς το φύλο.

Πίνακας 3. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου για την ηλικιακή ομάδα 6,0-6,11 ως προς το φύλο (N=100).

	Φύλο			
	Αγόρια		Κορίτσια	
	Μ.Ο	Τ.Α	Μ.Ο	Τ.Α
Πληροφορίες	27,93	8,71	29,28	7,82
Μέσο μήκος Πρότασης	9,37	1,53	9,36	1,16
Δευτερεύουσες Προτάσεις	4,02	2,09	4,24	2,15

Από τη σύγκριση των στατιστικών αναλύσεων του παραπάνω πίνακα, προκύπτει το παρακάτω γράφημα, το οποίο παρουσιάζει την ελαφρώς καλύτερη επίδοση των κοριτσιών σε σχέση με τα αγόρια στη διάσταση του συνόλου των πληροφοριών.

Γράφημα 4. Απεικόνιση της αύξησης του μέσου όρου του συνόλου των πληροφοριών μεταξύ των δυο φύλων.

Παρατηρείται αύξηση, στατιστικά μη σημαντική, κατά 4,8% του μέσου όρου του συνόλου των πληροφοριών υπέρ των κοριτσιών σε σχέση με τα αγόρια.

Η περαιτέρω ανάλυση των στατιστικών αποτελεσμάτων σε σχέση με το φύλο, εστιάζοντας στις ηλικίες 6,0-6,5 και 6,6-6,11, δεν εμφανίζει ιδιαίτερες διακυμάνσεις ως προς το επίπεδο του συνόλου των πληροφοριών και του μέσου μήκους πρότασης, ενώ η χρήση δευτερευουσών προτάσεων κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα και για τα δυο φύλα.

Αναλυτικότερα παρατηρείται ότι τα αγόρια παρουσιάζουν έναν χαμηλότερο μέσο όρο στο σύνολο των πληροφοριών, σε σχέση με τα κορίτσια 6,0-6,5. Συγκεκριμένα τα αγόρια εμφανίζουν μέσο όρο 25,92 μονάδες με τυπική απόκλιση 8,83, ενώ ο μέσος όρος των κοριτσιών αγγίζει τις 27,96 μονάδες με τυπική απόκλιση 8,11. Τα παραπάνω στοιχεία δείχνουν ότι υπάρχει διαφοροποίηση στην απόδοση των αγοριών σε σχέση με τα κορίτσια, στατιστικά όμως μη σημαντική με $p > 0,005$.

Όσον αφορά το μέσο μήκος πρότασης, δεν παρατηρείται καμία στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των δυο φύλων, καθώς με βάση τα αποτελέσματα των παιδιών, η απόδοση των αγοριών στο μέσο μήκος πρότασης παρουσιάζει μέσο όρο 9,02 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,66, ενώ ο μέσος όρος των κοριτσιών είναι 9,06 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,18.

Με βάση την απόδοση των παιδιών στο επίπεδο χρήσης δευτερευουσών προτάσεων στην ηλικία 6,0-6,5, παρατηρείται πως και τα δυο φύλα παρουσιάζουν παρόμοια αποτελέσματα, καθώς τα αγόρια έχουν μέσο όρο χρήσης δευτερευουσών προτάσεων 4 με τυπική απόκλιση 2, αλλά και τα κορίτσια παρουσιάζουν τον ίδιο μέσο όρο με τυπική απόκλιση 2,11. Κάτι τέτοιο αποκαλύπτει πως δεν εμφανίζεται

κάποια διαφοροποίηση ως προς το φύλο στο επίπεδο χρήσης δευτερευουσών προτάσεων στην ηλικία 6,0-6,5.

Παρακάτω παρατίθεται πίνακας (Πίνακας 4), ο οποίος παρουσιάζει συνοπτικά όλα τα παραπάνω στατιστικά αποτελέσματα των συγκρίσεων των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων ως προς το φύλο.

Πίνακας 4. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου στην ηλικιακή ομάδα 6,0-6,5 ως προς το φύλο (N=50).

	Φύλο			
	Αγόρια		Κορίτσια	
	Μ.Ο	Τ.Α	Μ.Ο	Τ.Α
Πληροφορίες	25,92	8,83	27,96	8,11
Μέσο μήκος Πρότασης	9,02	1,66	6,06	1,18
Δευτερεύουσες Προτάσεις	3,92	2	3,88	2,11

Αναλύοντας τα στατιστικά δεδομένα ως προς τα φύλο και εστιάζοντας στην ηλικιακή ομάδα 6,6-6,11, παρατηρούνται παρόμοια αποτελέσματα και για τα δυο φύλα, όσον αφορά το επίπεδο της πληροφόρησης, του μέσου μήκους πρότασης και της χρήσης δευτερευουσών προτάσεων.

Συγκεκριμένα τα αγόρια ηλικίας 6,6-6,11 στο επίπεδο των πληροφοριών εμφανίζουν μέσο όρο 30,33 μονάδες με τυπική απόκλιση 8,14 και τα κορίτσια μέσο όρο 30,41 μονάδες με τυπική απόκλιση 7,52 αντίστοιχα. Τα δεδομένα αυτά αποδεικνύουν πως το φύλο δεν διαφοροποιεί το επίπεδο απόδοσης όσον αφορά την πληροφόρηση σε αυτήν την ηλικιακή περίοδο, καθώς δεν παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές.

Ακολούθως η στατιστική ανάλυση της διακύμανσης των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων του μέσου μήκους πρότασης στα αγόρια και στα κορίτσια ηλικίας 6,6-6,11, εμφανίζει ελαφρώς καλύτερη απόδοση υπέρ των αγοριών, χωρίς βέβαια στατιστικά σημαντικές διαφορές. Συγκεκριμένα τα αγόρια έχουν μέσο όρο 9,8 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,25, ενώ τα κορίτσια εμφανίζουν μέσο όρο 9,61 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,1. Η διαφορά τους ουσιαστικά έγκειται στις 0,19 μονάδες με $p > 0,05$. Επομένως παρατηρείται παρόμοιο επίπεδο απόδοσης και στα δυο φύλα στην ηλικιακή περίοδο 6,6-6,11 στη διάσταση του μέσου μήκους πρότασης.

Σχετικά με την ανάλυση των αποτελεσμάτων στο επίπεδο των δευτερευουσών προτάσεων παρατηρείται μικρή διαφοροποίηση στα δυο φύλα στις ηλικίες 6,6-6,11. Τα αγόρια κατά μέσο όρο κάνουν χρήση 4 δευτερευουσών προτάσεων με τυπική απόκλιση 2,24 στην αφήγηση τους, ενώ τα κορίτσια κατά μέσο όρο χρησιμοποιούν 5 δευτερεύουσες προτάσεις για την ίδια πάντα ηλικιακή περίοδο, διαφορά στατιστικά

μη σημαντική με $p > 0,05$.

Ο ακόλουθος πίνακας (Πίνακας 5) παρουσιάζει συνοπτικά όλα τα παραπάνω στατιστικά αποτελέσματα των συγκρίσεων των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων ως προς το φύλο.

Πίνακας 5. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου στην ηλικιακή ομάδα 6,6-6,11 ως προς το φύλο (N=50).

	Φύλο			
	Αγόρια		Κορίτσια	
	Μ.Ο	Τ.Α	Μ.Ο	Τ.Α
Πληροφορίες	30,33	8,14	30,41	7,52
Μέσο μήκος Πρότασης	9,8	1,25	9,61	1,1
Δευτερεύουσες Προτάσεις	4,14	2,24	4,55	2,16

Συγκρίνοντας τους Πίνακες 4. και 5. παρατηρούνται ποσοστά αύξησης τόσο στα αγόρια όσο και στα κορίτσια και στις τρεις Διαστάσεις του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου, στο εξάμηνο που μεσολαβεί. Συγκεκριμένα τα αγόρια την περίοδο αυτή παρουσιάζουν μια σημαντική αύξηση στον τομέα των πληροφοριών που φτάνει το 14,5%. Ταυτόχρονα το μέσο μήκος της πρότασής τους αυξάνει κατά 8,2%, ενώ η χρήση δευτερευουσών προτάσεων κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα. Τα κορίτσια κατά τη διάρκεια του εξαμήνου αυτού, εμφανίζουν αύξηση και στους τρεις τομείς. Στο επίπεδο των πληροφοριών σημειώνεται αύξηση κατά 8%, ενώ στο μέσο μήκος της πρότασης παρατηρείται μια ραγδαία άνοδος που αγγίζει το 37%. Αξίζει να σημειωθεί πως η χρήση δευτερευουσών προτάσεων αυξάνει κατά μία μονάδα.

7.4 Ανάλυση Αποτελεσμάτων Ανά Τοπογραφική Περιοχή

Όπως αναφέρθηκε στην αρχή των αποτελεσμάτων, ένας από τους στόχους του κεφαλαίου αυτού είναι η παρουσίαση του συσχετισμού των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου σε σχέση με τις ανεξάρτητες μεταβλητές, που είναι η ηλικία, το φύλο και η τοπογραφική περιοχή. Στο συγκεκριμένο υποκεφάλαιο πραγματοποιείται παρουσίαση των στατιστικών αποτελεσμάτων των τριών διαστάσεων του Αφηγηματικού Λόγου σε ολόκληρο το δείγμα (N=100), ως προς την τοπογραφική περιοχή. Αξίζει να αναφερθεί πως παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές κυρίως σε επίπεδο πληροφόρησης αλλά και στο μέσο μήκος των προτάσεων, ενώ η χρήση δευτερευουσών προτάσεων κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα. Το γεγονός αυτό αποκαλύπτει, πως η τοπογραφική περιοχή φαίνεται να ασκεί σημαντική επίδραση στους μέσους όρους των τριών διαστάσεων του “Bus Story Test”.

Αναλυτικότερα τα παιδιά της Αττικής παρουσίασαν χαμηλότερο μέσο όρο στο επίπεδο της πληροφόρησης σε σχέση με τα παιδιά της Χαλκιδικής. Συγκεκριμένα τα παιδιά της Αττικής εμφανίζουν μέσο όρο 26,3 μονάδες με τυπική απόκλιση 8,09, ενώ τα παιδιά της Χαλκιδικής μέσο όρο 31,22 μονάδες με τυπική απόκλιση 7,64. Τα παραπάνω αποτελέσματα αποκαλύπτουν στατιστικά πολύ σημαντική διαφορά με $p < 0,01$, στην απόδοση των παιδιών σε σχέση με την τοπογραφική περιοχή, καθώς παρατηρείται διαφορά της τάξεως των 4,92 μονάδων (15,7%) υπέρ των παιδιών που κατοικούν στην στο Νομό Χαλκιδικής.

Παρόμοια αποτελέσματα παρατηρούνται και όσον αφορά την επίδοση των παιδιών στο μέσο μήκος πρότασης. Η ανάλυση της διακύμανσης των μέσων όρων, όσον αφορά το μέσο μήκος της πρότασης στα παιδιά της Αττικής και στα παιδιά της Χαλκιδικής παρουσιάζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές. Με βάση τα στατιστικά αποτελέσματα ο μέσος όρος του μέσο μήκος της πρότασης των παιδιών της Αττικής ήταν 9,08 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,1, ενώ των παιδιών της Χαλκιδικής 9,65 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,49. Τα παραπάνω στοιχεία αποκαλύπτουν ότι τα παιδιά της Χαλκιδικής παρουσιάζουν ελαφρώς καλύτερη απόδοση στο επίπεδο του μέσου μήκους της πρότασης και συγκεκριμένα υπερτερούν κατά 0,57 μονάδες, δηλαδή παρουσιάζουν 6% καλύτερη επίδοση από τα παιδιά της Αττικής.

Ωστόσο παρατηρήθηκαν παρόμοια αποτελέσματα και για τις δύο τοπογραφικές περιοχές σχετικά με τη χρήση δευτερευουσών προτάσεων. Τόσο τα παιδιά της Αττικής όσο και τα παιδιά της Χαλκιδικής κάνουν κατά μέσο όρο χρήση 4 δευτερευουσών προτάσεων στις αφηγήσεις τους, με τυπική απόκλιση 2,07 τα πρώτα και τυπική απόκλιση 2,15 τα δεύτερα. Τα παραπάνω στοιχεία αποκαλύπτουν πως δεν προκύπτει κάποια διαφοροποίηση όσον αφορά την τοπογραφική περιοχή στο επίπεδο των δευτερευουσών προτάσεων.

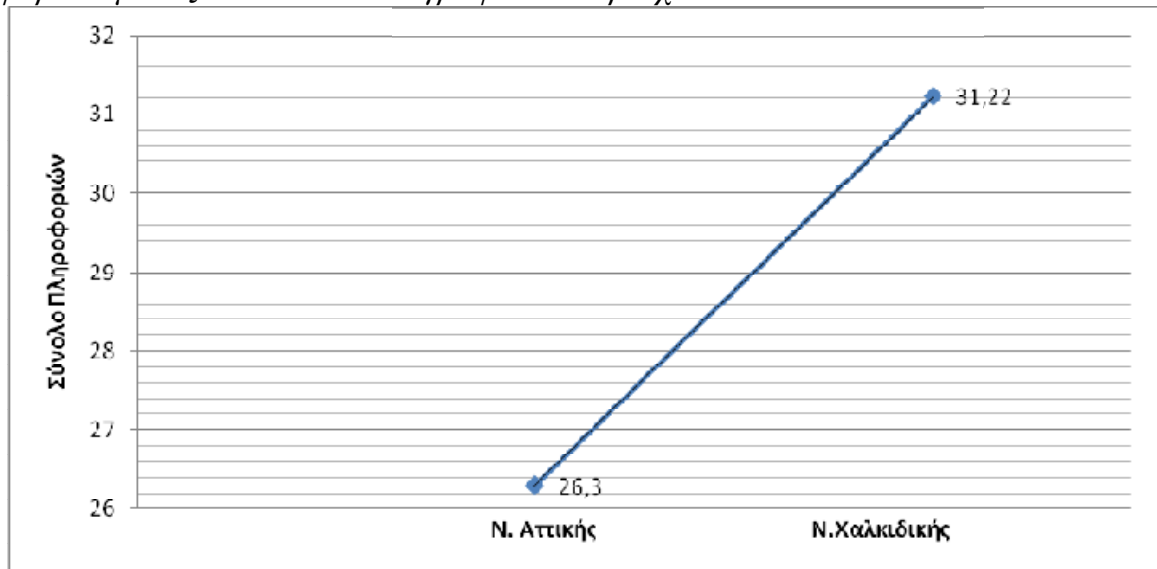
Ο πίνακας που ακολουθεί (Πίνακας 6) παρουσιάζει τα στατιστικά αποτελέσματα των συγκρίσεων των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων ως προς την τοπογραφική περιοχή των παιδιών που συμμετείχαν στην έρευνα.

Πίνακας 6. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου στην ηλικιακή ομάδα 6,0-6,11 ως προς την τοπογραφική περιοχή (N=100).

	Τοπογραφική Περιοχή			
	Ν.Αττικής		Ν.Χαλκιδικής	
	Μ.Ο	Τ.Α	Μ.Ο	Τ.Α
Πληροφορίες	26,3	8,09	31,22	7,64
Μέσο μήκος Πρότασης	9,08	1,1	9,65	1,49
Δευτερεύουσες Προτάσεις	3,9	2,07	4,38	2,15

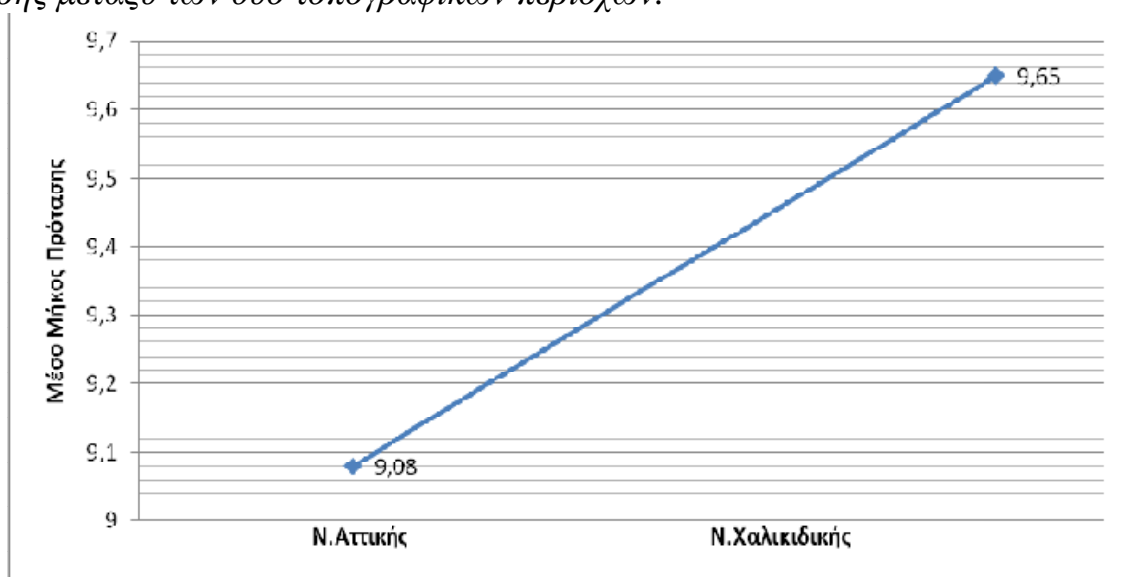
Από τη σύγκριση των στατιστικών αναλύσεων του παραπάνω πίνακα, προκύπτει τα παρακάτω γράφημα, τα οποίο παρουσιάζουν την καλύτερη επίδοση των παιδιών του Ν. Χαλκιδικής σε σχέση με τα παιδιά του Ν. Αττικής ως προς το σύνολο των πληροφοριών και το μέσο μήκος πρότασης.

Γράφημα 6. Απεικόνιση της αύξησης του μέσου όρου του συνόλου των πληροφοριών μεταξύ των δυο τοπογραφικών περιοχών.

Παρατηρείται καλύτερη επίδοση της τάξης του 18,7% του μέσου όρου του συνόλου των πληροφοριών υπέρ των παιδιών του Ν. Χαλκιδικής.

Γράφημα 7. Απεικόνιση της αύξησης του μέσου όρου του μέσου μήκους πρότασης μεταξύ των δυο τοπογραφικών περιοχών.

Παρατηρείται καλύτερη επίδοση της τάξης του 6,2% του μέσου όρου του μέσου μήκους πρότασης υπέρ των παιδιών του Ν. Χαλκιδικής.

Αναλύοντας περαιτέρω τα στατιστικά αποτελέσματα σε σχέση με την τοπογραφική περιοχή και εστιάζοντας κυρίως στις ηλικιακές ομάδες 6,0 – 6,5 και 6,6 – 6,11 αντίστοιχα, εμφανίζονται στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς και τις τρεις διαστάσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου.

Συγκεκριμένα παρατηρείται ότι τα παιδιά της Αττικής με έναν μέσο όρο 23,88 μονάδες και τυπική απόκλιση 7,83, παρουσιάζουν έναν αρκετά χαμηλότερο μέσο όρο από τα παιδιά της Χαλκιδικής, που είναι 30,4 μονάδες με τυπική απόκλιση 7,9, στο επίπεδο της πληροφόρησης στην ηλικία των 6,0 – 6,5. Η διαφορά αυτή είναι στατιστικά ιδιαίτερα σημαντική καθώς φτάνει τις 6,52 μονάδες με $p=0,01$, γεγονός που αποκαλύπτει διαφορά της τάξεως 21,4% υπέρ των παιδιών του Νομού Χαλκιδικής.

Παρόμοια αποτελέσματα παρατηρούνται και για το μέσο μήκος της πρότασης στην ηλικία των 6,0 – 6,5 συγκρίνοντας τις δύο τοπογραφικές περιοχές. Ο μέσος όρος του μέσου μήκους της πρότασης των παιδιών της Χαλκιδικής είναι υψηλότερος από εκείνον των παιδιών της Αττικής. Συγκεκριμένα τα τελευταία παιδιά παρουσιάζουν μέσο όρο 8,48 μονάδες με τυπική απόκλιση 1,03, ενώ τα παιδιά της Χαλκιδικής μέσο όρο 9,6 με τυπική απόκλιση 1,57. Τα παραπάνω δεδομένα δείχνουν μια διαφορά της τάξεως των 1,12 μονάδων, που είναι και πάλι στατιστικά σημαντική με $p=0,01$ και αποκαλύπτει ότι τα παιδιά της Χαλκιδικής εμφανίζουν καλύτερη επίδοση στο επίπεδο του μέσου μήκους της πρότασης σε σύγκριση με τα παιδιά της Αττικής.

Ως προς τη χρήση δευτερευουσών προτάσεων παρατηρείται πως τα αποτελέσματα κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα και για τις δύο περιοχές στις ηλικίες 6,0 – 6,5. Με βάση τα στατιστικά αποτελέσματα ο μέσος όρος χρήσης δευτερευουσών προτάσεων για τα παιδιά της Αττικής είναι 3,48 με τυπική απόκλιση 2, ενώ για τα παιδιά της Χαλκιδικής είναι 4,32 με τυπική απόκλιση 2,02. Γίνεται κατανοητό πως προκύπτει στατιστικά σημαντική διαφορά με $p<0,05$, όσον αφορά τη χρήση δευτερευουσών προτάσεων σε σχέση με την τοπογραφική περιοχή στην ηλικία 6,0 – 6,5.

Όλα τα παραπάνω στατιστικά δεδομένα παρουσιάζονται στον Πίνακα 7, ο οποίος δείχνει συνοπτικά τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις των ηλικιών 6,0-6,5 ως προς την τοπογραφική περιοχή.

Πίνακας 7. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου στην ηλικιακή ομάδα 6,0-6,05 ως προς την τοπογραφική περιοχή (N=50).

	Τοπογραφική Περιοχή			
	Ν.Αττικής		Ν.Χαλκιδικής	
	Μ.Ο	Τ.Α	Μ.Ο	Τ.Α
Πληροφορίες	23,88	7,83	30,4	7,9
Μέσο μήκος Πρότασης	8,48	1,03	9,6	1,57
Δευτερεύουσες Προτάσεις	3,48	2	4,32	2,02

Η ανάλυση των στατιστικών δεδομένων που προκύπτει ως προς την τοπογραφική περιοχή εστιάζοντας στις ηλικίες 6,5 – 6,11 εμφανίζει ενδιαφέρον, καθώς παρατηρούνται στατιστικά σημαντικές διαφορές ως προς το σύνολο των πληροφοριών. Το μέσο μήκος πρότασης και η χρήση δευτερευουσών προτάσεων δεν εμφανίζουν σημαντικές διαφορές για τις δύο περιοχές.

Το δείγμα των παιδιών της Αττικής ηλικίας 6,5 – 6,11 παρουσιάζει μέσο όρο πληροφοριών 28,72 μονάδες με τυπική απόκλιση 7,75 , ενώ ο μέσος όρος των παιδιών της Χαλκιδικής στα ίδια δεδομένα είναι 32,04 μονάδες με τυπική απόκλιση 7,43. Τα παραπάνω στοιχεία αποκαλύπτουν πως τα παιδιά της Χαλκιδικής υπερτερούν κατά 3,22 μονάδες στις πληροφορίες της αφήγησης τους, γεγονός που αποκαλύπτει στατιστική σημαντικότητα με $p < 0,05$.

Όσον αφορά το μέσο μήκος πρότασης, τα παιδιά της Αττικής εμφανίζουν μέσο όρο 9,67 με τυπική απόκλιση 0,81, ενώ τα παιδιά της Χαλκιδικής παρόμοιο μέσο όρο 9,7 με τυπική απόκλιση 1,44, στοιχεία που δεν παρουσιάζουν στατιστικά σημαντική διαφορά ανάμεσα στους δυο Νομούς.

Η χρήση των δευτερευουσών προτάσεων και στις δύο περιοχές για τις ηλικίες 6,5 -6,11 βρίσκεται στα ίδια επίπεδα. Συγκεκριμένα ο μέσος όρος χρήσης δευτερευουσών προτάσεων τόσο για τα παιδιά της Αττικής όσο και για τα παιδιά της Χαλκιδικής, είναι και πάλι οι 4 δευτερεύουσες, γεγονός που αποδεικνύει πως δεν παρατηρούνται διαφοροποιήσεις σε αυτό το επίπεδο για τις δύο ερευνώμενες περιοχές.

Ακολούθως δίνεται Πίνακας (Πίνακας 8) ο οποίος παρουσιάζει συνοπτικά τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις των ηλικιών 6,6-6,11 ως προς την τοπογραφική περιοχή.

Πίνακας 8. Μέσοι όροι και τυπικές αποκλίσεις των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου στην ηλικιακή ομάδα 6,6-6,11 ως προς την τοπογραφική περιοχή (N=50).

	Τοπογραφική Περιοχή			
	Ν.Αττικής		Ν.Χαλκιδικής	
	Μ.Ο	Τ.Α	Μ.Ο	Τ.Α
Πληροφορίες	28,72	7,75	32,04	7,43
Μέσο μήκος Πρότασης	9,67	0,81	9,7	1,44
Δευτερεύουσες Προτάσεις	4,32	2,1	4,44	2,31

Κεφάλαιο 8: ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Πρωταρχικός στόχος της ερευνητικής αυτής εργασίας ήταν η αξιολόγηση του αφηγητικού λόγου, μέσω χορήγησης του “Bus Story Test” (Renfrew, 1997), σε παιδιά ηλικίας 6,0-6,11 αλλά και ο προσδιορισμός του ρυθμού ανάπτυξης της αφηγηματικής ικανότητας στις ηλικιακές ομάδες 6,0-6,5 και 6,6-6,11. Το δεύτερο ερώτημα ήταν η σύγκριση των αποτελεσμάτων των τριών διαστάσεων του τεστ, δηλαδή το σύνολο των πληροφοριών, το μέσο μήκος πρότασης και το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων ως προς το φύλο. Τρίτο και τελευταίο ερώτημα αποτελούσε η σύγκριση των τριών παραπάνω διαστάσεων με βάση την τοπογραφική περιοχή, καθώς το δείγμα συλλέχθηκε από πενήντα παιδιά που κατοικούσαν στον Νομό Αττικής και από πενήντα ακόμα παιδιά που κατοικούσαν στον Νομό Χαλκιδικής.

Ως προς το πρώτο ερώτημα, προέκυψε πως υπάρχει αύξηση κατά 12,8% του συνόλου των πληροφοριών και κατά 7% του μέσου μήκους πρότασης ανάμεσα στις δυο ηλικιακές ομάδες. Το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων παρέμεινε σταθερό, αλλά εντοπίστηκε διαφοροποίηση ως προς τα είδη των δευτερευουσών προτάσεων. Παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση χρήσεως αναφορικών και αιτιολογικών προτάσεων ανά ηλικιακό εξάμηνο. Με βάση το πρωτόκολλο βαθμολόγησης περιμέναμε να παιδιά να χρησιμοποιήσουν περίπου 13 δευτερεύουσες προτάσεις σε μια αφήγηση, γεγονός που συνέβη, καθώς τα παιδιά έκαναν χρήση μέχρι και 12 δευτερευουσών προτάσεων. Επίσης, με βάση την πρωτότυπη αφήγηση αναμενόταν πλειονότητα αναφορικών προτάσεων σε σχέση με τα υπόλοιπα είδη, γεγονός που επαληθεύεται με βάση τα αποτελέσματα (βλ. Γράφημα 1. και Γράφημα 2.) Συμπερασματικά λοιπόν, παρατηρείται πως η ηλικία αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα για τις δυο από τις τρεις διαστάσεις, αφού οι μέσοι όροι του συνόλου πληροφοριών και του μέσου μήκους πρότασης ήταν αυτοί που παρουσίασαν σημαντική αύξηση. Το φύλο του παιδιού φάνηκε να διαφοροποιεί μόνο το σύνολο των πληροφοριών, καθώς τα κορίτσια που άνηκαν στην ηλικιακή ομάδα των 6,0-6,11 ξεπέρασαν τον μέσο όρο του συνόλου πληροφοριών των αγοριών κατά 4,6%. Καμία σημαντική διαφορά δεν σημειώθηκε στις υπόλοιπες διαστάσεις. Τέλος ως προς το τρίτο ερώτημα, η τοπογραφική περιοχή αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα για τη διαφοροποίηση των δυο πρώτων διαστάσεων. Οι μέσοι όροι του συνόλου των πληροφοριών και του μέσου μήκους πρότασης των παιδιών που κατοικούσαν στον Νομό Χαλκιδικής, ήταν εντυπωσιακά υψηλότεροι σε σχέση με τους αντίστοιχους μέσους όρους που εκδήλωσαν τα παιδιά που κατοικούσαν στον Νομό Αττικής. Πιο αναλυτικά ως προς τον μέσο όρο των πληροφοριών, τα παιδιά του Νομού Χαλκιδικής ήταν μπροστά κατά 18,8%, ενώ ως προς τον μέσο όρο του μέσου μήκους πρότασης εντοπίστηκε αύξηση της τάξεως του 6,3% σε σχέση με τα παιδιά του Νομού Αττικής της ίδιας πάντα ηλικιακής ομάδας. Αυτή η διαφορά μπορεί να οφείλεται στο γεγονός, ότι στα δυο από τα τρία σχολεία του Νομού Αττικής δεν δόθηκε κάποιος ήσυχος χώρος στον εξεταστή και στο εκάστοτε υποκείμενο προκειμένου το τεστ να χορηγηθεί με απόλυτη ησυχία, λόγω έλλειψης χώρου. Το

δείγμα συλλέχθηκε σε ανοιχτό χώρο (αίθουσα εκδηλώσεων) και έτσι τα παιδιά ίσως να μην ήταν απόλυτα συγκεντρωμένα, καθώς τα περιβαλλοντικά ερεθίσματα μπορεί να συντέλεσαν στη διάσπαση της προσοχής τους. Παρόλα αυτά, αν και θα περιμέναμε η χρήση των δευτερευουσών προτάσεων να συμβαδίζει με το γενικότερο προβάδισμα των παιδιών της Χαλκιδικής, τα αποτελέσματα που συλλέχθηκαν παρουσιάζονται ίδια, ανεξάρτητα από την τοπογραφική περιοχή.

8.1 Σύγκριση Αποτελεσμάτων Ηλικιακών Ομάδων 5,0-5,11 και 6,0-6,11.

Το συγκεκριμένο διαγνωστικό εργαλείο έχει μελετηθεί ήδη στα ελληνικά δεδομένα για την ηλικιακή περίοδο 5,0-5,11 το 2008 από τις συναδέλφους Κριάλη Φωτεινή και Χρηστάκη Βασιλική. Κρίθηκε λοιπόν σκόπιμο να ακολουθήσει μια σύγκριση και μια συζήτηση των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου για τον προσδιορισμό της εξέλιξης ή μη της αφηγηματικής ικανότητας ανάμεσα στις δυο ηλικιακές ομάδες.

Ως προς την πρώτη διάσταση του τεστ, σύνολο πληροφοριών, προκύπτει σημαντική αύξηση της τάξεως του 68,19%. Παρατηρείται λοιπόν πως με τη πάροδο δυο ετών (5-7 ετών) τα παιδιά αναπτύσσουν εντυπωσιακά το λεξιλόγιο τους, το οποίο αγγίζει πλέον τις 3.000 λέξεις (Καμπανάρου, 2007) και ανταποκρίνονται καλύτερα στις λέξεις – κλειδιά που έχουν τεθεί κατά τη διάρκεια της πρωτότυπης αφήγησης. Ως προς τη δεύτερη διάσταση του τεστ, μέσο μήκος πρότασης, αποκαλύπτεται και πάλι αύξηση κατά 19,57%, γεγονός που υποδηλώνει την εξέλιξη της αφηγηματικής ικανότητας, καθώς μεγαλώνει το μέσο μήκος των προτάσεων που παράγουν τα παιδιά. Η εξέλιξη αυτή είναι αναμενόμενη, καθώς τα παιδιά έχουν φτάσει πλέον στην ηλικία των επτά ετών και με βάση τη μορφοσυντακτική τους ανάπτυξη είναι σε θέση να συνδυάζουν φράσεις και προτάσεις. Ο μέσος όρος των δευτερευουσών προτάσεων που χρησιμοποιούν τα παιδιά ηλικίας 5,0-5,11 είναι 4, ενώ στην ηλικιακή ομάδα 6,0-6,11 είναι 5. Προκύπτει μια πτώση του μέσου όρου κατά τη μονάδα, γεγονός που δεν συμβαδίζει με τη μορφοσυντακτική ανάπτυξη της ηλικίας 6,0-6,11, καθώς σε αυτή την ηλικία τα παιδιά θα έπρεπε να χειρίζονται και να παράγουν δευτερεύουσες προτάσεις με μεγαλύτερη ευχέρεια, είτε αυτές είναι χρονικές, είτε αιτιολογικές ή αναφορικές.

Συγκεντρωτικά οι δυο από τις τρεις διαστάσεις του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου, δηλαδή το σύνολο των πληροφοριών και το μέσο μήκος πρότασης, παρουσιάζουν σημαντική αύξηση με την πάροδο του χρόνου, ενώ το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων είναι αυτό που δέχεται μείωση της τάξεως του 25%.

Ακολουθώς δίνεται Πίνακας (Πίνακας 9) ο οποίος παρουσιάζει συγκριτικά τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις ως προς τις τέσσερις ηλικιακές ομάδες.

Πίνακας 9. Συγκριτικός πίνακας των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς τις ηλικίες 5,0-5,5 και 5,6-5,11, αλλά και 6,0-6,5 και 6,6-6,11.

	Ηλικιακές Ομάδες			
	5,0-5,5 και 5,6-5,11		6,0-6,5 και 6,6-6,11	
	M.O	T.A	M.O	T.A
Πληροφορίες	17,04	6,84	28,66	8,23
Μέσο μήκος Πρότασης	7,82	1,74	9,35	1,34
Δευτερεύουσες Προτάσεις	5,68	2,78	4,14	2,11

8.2 Σύγκριση Αγγλικών και Ελληνικών Μετρήσεων.

Με βάση τις νόρμες του αγγλικού “Bus Story Test” (Renfrew, 1997) για την ηλικιακή ομάδα **6,0-6,5**, ο μέσος όρος του συνόλου των πληροφοριών είναι 28,66 με τυπική απόκλιση 6,77, ελάχιστη τιμή 28 και μέγιστη 29. Ο μέσος όρος για τη δεύτερη διάσταση του τεστ, το μέσο μήκος πρότασης, είναι 9,8 με τυπική απόκλιση 0,41, ελάχιστη τιμή 9 και μέγιστη 10. Τέλος ο μέσος όρος των δευτερευουσών προτάσεων είναι 3 με μηδενική απόκλιση και μηδενικό εύρος. Με βάση τις μετρήσεις της παρούσας έρευνας, για τα ελληνικά δεδομένα της ίδιας ηλικιακής ομάδας, ο μέσος όρος του συνόλου των πληροφοριών είναι 26,94 με τυπική απόκλιση 8,45, ελάχιστη τιμή 13 και μέγιστη 48. Ο μέσος όρος του μέσου μήκους πρότασης είναι 9,04 με τυπική απόκλιση 1,43, ελάχιστη τιμή 6,8 και μέγιστη 14,8. Τέλος όσον αφορά την τρίτη διάσταση του τεστ, ο μέσος όρος του συνόλου των δευτερευουσών προτάσεων είναι 3,9 δηλαδή 4 προτάσεις, με τυπική απόκλιση 2,03, ελάχιστη τιμή 0 και μέγιστη 8.

Ακολουθώς δίνεται Πίνακας (Πίνακας 10), ο οποίος παρουσιάζει συγκριτικά τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις των ηλικιών 6,0-6,5 ως προς τα αγγλικά και ελληνικά δεδομένα.

Πίνακας 10. Συγκριτικός πίνακας των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου για τις ηλικίες 6,0-6,5 ως προς τη χώρα διεξαγωγής.

	Αγγλικές Μετρήσεις			Ελληνικές Μετρήσεις		
	6,0-6,5			6,0-6,5		
	M.O.	T.A.	ΕΥΡΟΣ	M.O.	T.A.	ΕΥΡΟΣ
Πληροφορίες	28,66	6,77	1	26,94	8,45	35

Μέσο Μήκος Πρότασης	9,8	0,41	1	9,04	1,43	8,8
Δευτερεύουσες Προτάσεις	3	0	0	3,9	2,03	8

Με βάση τον παραπάνω συγκριτικό πίνακα προκύπτουν διαφορές ως προς και τις τρεις διαστάσεις του τεστ. Παρατηρείται μείωση του μέσου όρου του συνόλου των πληροφοριών στα ελληνικά δεδομένα σε σχέση με τα αγγλικά, της τάξεως του 6,4%, αλλά και μείωση του μέσου όρου του μέσου μήκους πρότασης, και πάλι στα ελληνικά δεδομένα, κατά 8,4%. Αντίθετα, παρατηρείται πως τα παιδιά αυτής της ηλικίας, με βάση τα ελληνικά δεδομένα, χρησιμοποιούν μια παραπάνω δευτερεύουσα πρόταση κατά τη διάρκεια της αφήγησης τους, από ότι τα άλλα παιδιά. Όσον αφορά το εύρος των απαντήσεων προκύπτει πως ενώ στα αγγλικά δεδομένα παραμένει μικρό και στις τρεις διαστάσεις, στα ελληνικά δεδομένα είναι σημαντικά μεγαλύτερο. Πιο αναλυτικά το εύρος για τη διάσταση των πληροφοριών με βάση τις αγγλικές μετρήσεις είναι 1 μονάδα, ενώ το αντίστοιχο για τις ελληνικές είναι 35 μονάδες. Το ίδιο συμβαίνει και για τη δεύτερη διάσταση, όπου το εύρος στις αγγλικές μετρήσεις είναι 1 μονάδα, ενώ στις ελληνικές υπολογίζεται στις 8,8. Τέλος το εύρος ως προς το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων για τα αγγλικά δεδομένα είναι μηδενικό, ενώ για τα ελληνικά αγγίζει το 8.

Αυτή η τόσο σημαντική διαφορά στο εύρος, μπορεί να υποδηλώνει ότι ίσως στην έρευνα συμμετείχαν παιδιά με κάποια διαταραχή επικοινωνίας ή/και παιδιά ελαφριάς νοητικής υστέρησης.

Όσον αφορά την ηλικιακή περίοδο **6,6-6,11**, με βάση τα αγγλικά δεδομένα, ο μέσος όρος του συνόλου των πληροφοριών είναι 30,42 με τυπική απόκλιση 6,6, ελάχιστη τιμή 30 και μέγιστη 31. Ο μέσος όρος του μέσου μήκους πρότασης ανέρχεται στο 10,8, με τυπική απόκλιση 0,41, ελάχιστη τιμή 10 και μέγιστη 11. Τέλος ο μέσος όρος του συνόλου των δευτερευουσών προτάσεων είναι 3,8 με τυπική απόκλιση 0,41, ελάχιστη τιμή 3 και μέγιστη 4. Με βάση τις μετρήσεις της παρούσας έρευνας για τα ελληνικά δεδομένα, στην ίδια ηλικιακή ομάδα, ο μέσος όρος του συνόλου των πληροφοριών υπολογίζεται στο 30,38 με τυπική απόκλιση 7,70, ελάχιστη τιμή 18 και μέγιστη 45. Ο μέσος όρος του μέσου μήκους πρότασης ανέρχεται στο 9,67 με τυπική απόκλιση 1,43, ελάχιστη τιμή 7,4 και μέγιστη 12,2. Ως προς την τελευταία διάσταση του τεστ, δηλαδή το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων, ο μέσος όρος είναι 4,38 με τυπική απόκλιση 2,18, μηδενική ελάχιστη τιμή και μέγιστη 12.

Ακολούθως δίνεται Πίνακας (Πίνακας 11), ο οποίος παρουσιάζει συγκριτικά τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις των ηλικιών 6,6-6,11 ως προς τα αγγλικά και ελληνικά δεδομένα.

Πίνακας 11. Συγκριτικός πίνακας των μέσων όρων και των τυπικών αποκλίσεων των τριών διαστάσεων του Τεστ Αφηγηματικού Λόγου για τις ηλικίες 6,6-6,11 ως προς τη χώρα διεξαγωγής.

	Αγγλικές Μετρήσεις			Ελληνικές Μετρήσεις		
	6,0-6,5			6,0-6,5		
	Μ.Ο	Τ.Α.	ΕΥΡΟΣ	Μ.Ο.	Τ.Α.	ΕΥΡΟΣ
Πληροφορίες	30,42	6,6	1	30,38	7,70	27
Μέσο Μήκος Πρότασης	10,8	0,41	1	9,67	1,43	5
Δευτερεύουσες Προτάσεις	3,8	0,41	1	4,38	2,18	0-12

Με βάση τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα, προκύπτουν μικρές διαφορές μεταξύ των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου ως προς τους μέσους όρους και τις τυπικές αποκλίσεις μεταξύ των δυο μετρήσεων. Παρατηρείται σχεδόν σταθερός ο μέσος όρος του συνόλου των πληροφοριών ανάμεσα στα αγγλικές και ελληνικές μετρήσεις. Όσον αφορά το μέσο μήκος πρότασης με βάση τα αγγλικά δεδομένα, υπολογίζεται μια διαφορά της τάξεως του 11,7% υπέρ των αγγλικών μετρήσεων, σε σχέση με τις ελληνικές μετρήσεις του τεστ, ενώ ο μέσος όρος το συνόλου των δευτερευουσών προτάσεων μένει σταθερός και στις δυο χώρες. Σημαντικές διαφορές εντοπίζονται στο εύρος των απαντήσεων που προκύπτουν από τις δυο μετρήσεις ως προς και τις τρεις διαστάσεις. Για τις αγγλικές μετρήσεις το εύρος παραμένει και πάλι μικρό, ενώ για τα ελληνικά δεδομένα υπολογίζεται αρκετά μεγαλύτερο. Πιο αναλυτικά το εύρος για τη διάσταση των πληροφοριών με βάση τις αγγλικές μετρήσεις είναι 1 μονάδα, ενώ το αντίστοιχο για τις ελληνικές είναι 27 μονάδες. Το ίδιο συμβαίνει και για τη δεύτερη διάσταση, όπου το εύρος στις αγγλικές μετρήσεις είναι 1 μονάδα, ενώ στις ελληνικές υπολογίζεται στις 5. Τέλος το εύρος ως προς το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων για τα αγγλικά δεδομένα είναι 1, ενώ για τα ελληνικά φτάνει στο 12.

Η διαφορά στο εύρος ίσως να οφείλεται και πάλι στους λόγους που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ηλικιακή ομάδα.

Κεφάλαιο 9: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η παρούσα ερευνητική εργασία αποσκοπούσε στην αξιολόγηση της αφηγηματικής ικανότητας παιδιών ηλικίας 6,0-6,11 ετών, μέσω χορήγησης του Τεστ Αξιολόγησης Αφηγηματικού Λόγου “Bus Story Test” στα ελληνικά δεδομένα. Η συμβολή της συγκεκριμένης έρευνας είναι σημαντική, καθώς μέχρι στιγμής δεν υπάρχει αντίστοιχο διαγνωστικό εργαλείο στην Ελλάδα.

Από την έρευνα που διεξήχθη, προέκυψε ότι μέσω της αξιολόγησης του αφηγηματικού λόγου των παιδιών μπορούν να διεξαχθούν σημαντικά συμπεράσματα σχετικά με τη γλωσσική ανάπτυξη, αλλά και την γενικότερη επικοινωνία του παιδιού. Η παραπάνω θέση μπορεί να υποστηριχθεί, διότι μέσω του εν λόγω Τεστ, παρατηρήθηκε ότι μπορούν να αποκαλυφθούν δυσκολίες τόσο στην κατανόηση όσο και στην μορφοσυντακτική ανάπτυξη και σύνδεση γεγονότων που είναι σε θέση να παράγει ένα παιδί ηλικίας 6,0-6,11. Επιπλέον είναι εντυπωσιακά τα αποτελέσματα που βρέθηκαν για την εξελικτική πορεία της ανάπτυξης του αφηγηματικού λόγου των παιδιών, γεγονός που αποκαλύπτεται μέσω της ραγδαίας ανόδου που σημείωσαν τόσο στο επίπεδο των πληροφοριών όσο και στο επίπεδο του μέσου μήκους της πρότασης. Όσον αφορά το φύλο, παρατηρείται ότι τα κορίτσια εμφανίζουν καλύτερη απόδοση στο επίπεδο των πληροφοριών ενώ στις δύο άλλες μεταβλητές εμφανίζεται παρόμοια διακύμανση. Αναφερόμενοι στην τοπογραφική περιοχή, αποκαλύπτεται, πως διαδραματίζει σημαντικό ρόλο η περιοχή συλλογής του δείγματος, καθώς τα παιδιά της Χαλκιδικής σημείωσαν καλύτερα αποτελέσματα από τα παιδιά της Αττικής.

Αξίζει να σημειωθεί, πως η περαιτέρω διερεύνηση του Bus Story Test σε μεγαλύτερο δείγμα παιδιών, μεγαλύτερες ηλικιακές κλίμακες, περισσότερες τοπογραφικές περιοχές, αλλά και η χορήγηση του θέτοντας και άλλες ανεξάρτητες μεταβλητές, όπως οικογενειακή κατάσταση και μορφωτικό επίπεδο, θα συνέβαλλε σημαντικά στην πιστοποίηση της χρησιμότητας του ως διαγνωστικό εργαλείο για τα ελληνικά δεδομένα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Applebee, A.N. (1978). *The child's concept of story*. Chicago, University of Chicago Press, ILL.

Bishop & Edmundson, (2007). Narrative skills, cognitive profiles and neuropsychiatric disorder in 7 – 8 year old children with late developing language. *International Journal of Language and Communication Disorders*, Oct.

Bloom, L., & Lahey, M., (1978). *Language Development and Language Disorder*, New York, Wiley.

Bloom, L., Lahey, M., Hood, L., Lifter, K. & Fiess, K., (1980). Complex sentences: Acquisition of syntactic connections and the semantic relations they encode. *Journal of Child Language*, 7, 235-261.

Botting, N., (2002). Narrative as a tool for the assessments of linguistic and pragmatic impairments, *Child Language Teaching and Therapy*, Febr., 18, 1 – 21.

Botvin, G.J., & Sutton-Smith, P., (2007). The development of structural complexity in children's fantasy narratives, *Developmental Psychology*, 13, 377-388.

Bransford, JD. Brown, A.L. and Cocking, R.R., (1999). *How People Learn Brain, Mind Experience and School*, Washington D.C., National Academy Press.

Brebner, C. & Yeo, C.H. (1998). Developmental assessments in speech – language therapy in Singapore, Asia Pacific. *Journal of Speech Language and Hearing*, 1, 17-28.

Brown, R. A., (1973). *First Language The Early Stages*, Cambridge, Harvard University Press, M.A.

Bruner, J., (1997). *Πράξεις Νοήματος*, Αθήνα, Ελληνικά Γράμματα.

Chapman, R. & Miller, J., (1975). Word order in early two and three word utterances: Does comprehension precede production? *Journal of Speech and Hearing Research*, 18, 355-371.

Conner, P. & Chapman, R., (1985). The development of locative comprehension in Spanish. *Journal of Child Language*, 12, 109-123.

De Villiers, J.G. & De Villiers, P.A., (1973). A Cross – sectional study of the acquisition of grammatical morphemes in child speech. *Journal of Psycholinguistic Research*, 2, 267-278.

Heath, S.B., (1986). Sociocultural contexts of language development. *In Beyond language: Social and cultural factors in schooling language students*, 143 – 186, Sacramento.

Hobbs L., (2005 – 2006). The Teaching Children Talking Project, (pp 1 – 3), Curriculum Project Manager Linda Hobbs.

Holck, P., Dahlgren S.A. & Nettelbladt U., (2011). Narrative ability in children with cerebral palsy, 32, 262 – 270. Ανάκτηση 04-02-2010 από <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>,

Καμπανάρου Μαρία, (2007). Διαγνωστικά Θέματα Λογοθεραπείας, Αθήνα, Εκδόσεις Έλλην.

Kuhl, P.K., (2000). A new view of language acquisition. PNAS, October 24, vol.97 , no. 22.

Lonqacre, R., E., (1983). The grammar of discourse. New York: Plenum.

Miniscale, C., Hagberg, B., Kadesjo, B., Westerlund, M., Gillberg, C., (2007). Narrative skills, cognitive profiles and neuropsychiatric disorders in 7-8 year-old children with late developing language, *International Journal of Language and Communication Disorders*, Gothenburg, 42, 665 – 681. Ανάκτηση 04-02-2010 από <http://informahealthcare.com>

Ντάβου, Μ., (2007). Η Πειραματική Μέθοδος στην Επιστημονική Έρευνα, Αθήνα, Εκδόσεις Παπαζήση.

Pankratz, E.M, Plante, E, Vance, R. & Insalaco, M., D., (2007). The diagnostic and predictive validity of the Renfrew Bus Story, *Language Speech & Hearing Services in schools*, 38, 390 – 399, Oct.

Persson, C., Niklasson, L., Oskarsdottir, S., Johansson, S., Soderpalm, E., (2006). Language Skills in 5 – 8 year – old children with 22q 11 deletion Syndrome, *International Journal of Language and Communication Disorders*, 41, 313 – 333.

Preussner, A., MA, CCC – SLP & Coggins, T., PhD, CCC – SLP, (2008). Feasibility of the Bus Story as an Assessment for FASD, University of Washington, Seattle.

Renfrew, C. (1997). Renfrew Bus Story Manual: A Test of Narrative Speech. (4th edition), United Kingdom, Speechmark Publishing Ltd.

Rhea, P., (2007), Language Disorders from Infancy through Adolescence: Assessment & Intervention, Mosby.

Schelleter, C., Parke, T., (2004). Using Story re-tell in bilingual assessment, *Academic Exchange Quarterly*, vol. 8, Issue 3.

Τζουριάδου Μαρία, (1995). Ο Λόγος του παιδιού της προσχολικής ηλικίας, Θεσσαλονίκη, Εκδόσεις Προμηθεύς.

Τσολάκης, Χ., Αδάλογλου, Κ., Άβρα, Α., Λάππα, Ε. Τάνης, Δ., (2002). Έκφραση – Έκθεση, Αναθεωρημένη Έκδοση Α Τεύχος, Αθήνα, Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων.

Φιλιππάκη – Warburton, E. (1992). Εισαγωγή στη θεωρητική γλωσσολογία, Αθήνα, Εκδόσεις Νεφέλη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1. Συγκεντρωτικός πίνακας της ηλικιακής ομάδας 6,0-6,5 ως προς τα ατομικά αποτελέσματα των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου, κατά αύξουσα ηλικιακή σειρά..

6,0 - 6,5						
Αριθμός	Ηλικία	Φύλο	Τοπο- γραφική Περιοχή	Πληρο- φορίες	Μέσο Μήκος Πρότασης	Δευτερεύ-ουσες Προτάσεις
1	6	Αγόρι	Αττική	21	7,8	1
2	6	Κορίτσι	Αττική	17	7,6	2
3	6	Κορίτσι	Αττική	24	8,2	2
4	6	Κορίτσι	Αττική	39	7,8	3
5	6	Κορίτσι	Αττική	25	9,4	5
6	6	Κορίτσι	Αττική	14	6,8	2
7	6	Κορίτσι	Χαλκιδική	45	9,6	7
8	6	Αγόρι	Χαλκιδική	29	8	3
9	6	Αγόρι	Χαλκιδική	23	10	7
10	6	Αγόρι	Χαλκιδική	23	8,4	3
11	6	Αγόρι	Χαλκιδική	27	8,4	1
12	6	Κορίτσι	Χαλκιδική	28	11,2	4
13	6	Αγόρι	Χαλκιδική	29	8,8	5
14	6	Αγόρι	Χαλκιδική	14	8,6	2
15	6,1	Αγόρι	Αττική	14	8,8	6
16	6,1	Αγόρι	Αττική	19	6,6	2
17	6,1	Αγόρι	Αττική	29	8,2	5
18	6,1	Κορίτσι	Αττική	15	9,6	0
19	6,1	Αγόρι	Αττική	13	7,8	4
20	6,1	Αγόρι	Αττική	16	7	3
21	6,1	Κορίτσι	Αττική	26	8,4	3
22	6,1	Αγόρι	Αττική	22	9,2	5
23	6,1	Αγόρι	Αττική	15	7	0

24	6,1	Κορίτσι	Αττική	20	8	1
25	6,1	Κορίτσι	Χαλκιδική	30	11,2	3
26	6,1	Κορίτσι	Χαλκιδική	23	8,8	4
27	6,2	Αγόρι	Αττική	26	8,8	3
28	6,2	Αγόρι	Αττική	18	8,2	3
29	6,2	Αγόρι	Χαλκιδική	36	9	4
30	6,2	Κορίτσι	Χαλκιδική	26	8,2	5
31	6,2	Αγόρι	Χαλκιδική	28	11	6
32	6,2	Αγόρι	Χαλκιδική	39	11,4	6
33	6,2	Κορίτσι	Χαλκιδική	38	10,4	4
34	6,2	Κορίτσι	Χαλκιδική	37	8,8	5
35	6,2	Κορίτσι	Χαλκιδική	25	10,6	2
36	6,3	Αγόρι	Αττική	27	9,6	3
37	6,3	Αγόρι	Αττική	31	10	7
38	6,3	Αγόρι	Χαλκιδική	30	9	2
39	6,3	Κορίτσι	Χαλκιδική	39	8,8	8
40	6,3	Κορίτσι	Χαλκιδική	22	7,8	1
41	6,3	Κορίτσι	Χαλκιδική	25	7,8	2
42	6,4	Αγόρι	Αττική	33	9,2	5
43	6,4	Κορίτσι	Αττική	31	9	7
44	6,4	Κορίτσι	Αττική	31	9,4	6
45	6,4	Κορίτσι	Αττική	22	9,2	4
46	6,4	Κορίτσι	Αττική	39	10,4	5
47	6,4	Κορίτσι	Χαλκιδική	40	10,6	6
48	6,5	Αγόρι	Χαλκιδική	38	14,8	5
49	6,5	Αγόρι	Χαλκιδική	48	9,8	7
50	6,5	Κορίτσι	Χαλκιδική	28	9	6

Πίνακας 2. Συγκεντρωτικός πίνακας της ηλικιακής ομάδας 6,6-6,11 ως προς τα ατομικά αποτελέσματα των τριών διαστάσεων του Τεστ Αξιολόγησης του Αφηγηματικού Λόγου, κατά αύξουσα ηλικιακή σειρά..

6,6 - 6,11						
Αριθμός	Ηλικία	Φύλο	Τοπο- γραφική Περιοχή	Πληρο- φορίες	Μέσο Μήκος Πρότασης	Δευτερεύουσες Προτάσεις
1	6,6	Κορίτσι	Αττική	43	8,8	7
2	6,6	Κορίτσι	Αττική	18	9,6	3
3	6,6	Κορίτσι	Αττική	21	9,2	3
4	6,6	Κορίτσι	Αττική	20	10,2	3
5	6,6	Κορίτσι	Αττική	21	9	4
6	6,6	Κορίτσι	Χαλκιδική	36	8,6	6
7	6,6	Κορίτσι	Χαλκιδική	32	10,4	5
8	6,6	Κορίτσι	Χαλκιδική	36	11,6	12
9	6,6	Αγόρι	Χαλκιδική	35	10,4	3
10	6,6	Κορίτσι	Χαλκιδική	17	7,6	2
11	6,6	Κορίτσι	Χαλκιδική	37	10,2	4
12	6,7	Αγόρι	Αττική	14	7,6	2
13	6,7	Κορίτσι	Αττική	23	9	2
14	6,7	Κορίτσι	Αττική	35	8,4	4
15	6,7	Κορίτσι	Αττική	31	10,2	3
16	6,7	Αγόρι	Χαλκιδική	31	11,6	2
17	6,7	Αγόρι	Χαλκιδική	20	9	5
18	6,7	Αγόρι	Χαλκιδική	38	8,4	4
19	6,8	Αγόρι	Αττική	40	10,4	5
20	6,8	Αγόρι	Αττική	24	9	0
21	6,8	Κορίτσι	Αττική	26	8,8	2

22	6,8	Αγόρι	Αττική	33	11,2	6
23	6,8	Αγόρι	Χαλκιδική	36	10,4	2
24	6,8	Αγόρι	Χαλκιδική	36	10,6	4
25	6,8	Κορίτσι	Χαλκιδική	21	8,4	4
26	6,8	Κορίτσι	Χαλκιδική	45	9,2	5
27	6,8	Αγόρι	Χαλκιδική	22	10,6	4
28	6,9	Κορίτσι	Αττική	37	10,2	4
29	6,9	Κορίτσι	Αττική	31	10	7
30	6,9	Κορίτσι	Αττική	23	9,8	5
31	6,9	Αγόρι	Αττική	43	10,6	10
32	6,9	Κορίτσι	Αττική	35	10,4	5
33	6,9	Αγόρι	Αττική	28	10,2	3
34	6,9	Αγόρι	Αττική	24	10	6
35	6,9	Αγόρι	Αττική	24	9,2	3
36	6,9	Κορίτσι	Αττική	35	10,2	6
37	6,9	Κορίτσι	Χαλκιδική	34	10,8	4
38	6,9	Κορίτσι	Χαλκιδική	37	9,4	2
39	6,10	Κορίτσι	Αττική	26	9,6	6
40	6,10	Αγόρι	Αττική	31	9,8	5
41	6,10	Κορίτσι	Αττική	32	10,4	4
42	6,10	Κορίτσι	Χαλκιδική	39	11	8
43	6,10	Κορίτσι	Χαλκιδική	29	12	5
44	6,11	Κορίτσι	Χαλκιδική	30	7,8	5
45	6,11	Κορίτσι	Χαλκιδική	32	7,8	2
46	6,11	Αγόρι	Χαλκιδική	39	9,6	6
47	6,11	Αγόρι	Χαλκιδική	41	12,2	7
48	6,11	Αγόρι	Χαλκιδική	34	7,4	5
49	6,11	Αγόρι	Χαλκιδική	20	8,6	1
50	6,11	Αγόρι	Χαλκιδική	24	8	4

Αρχική Δήλωση Γονικής Συγκατάθεσης που δόθηκε προς συμπλήρωση για τους γονείς.

ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ, ΣΕΥΠ

Τμήμα Λογοθεραπείας

ΔΗΛΩΣΗ ΓΟΝΙΚΗΣ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Ελευθερία Αλ. Γερονίκου, MSc Λογοθεραπεύτρια

Σπουδάστριες: Μπαμπάτσικου Πηνελόπη
Χριστίδου Μαγδαληνή

Σκοπός έρευνας: εκπόνηση πτυχιακής εργασίας για την ανάπτυξη των ικανοτήτων αφήγησης σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Τα παιδιά ακούν μία ιστορία και στη συνέχεια την αφηγούνται κοιτώντας ένα εικονογραφημένο βιβλίο.

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος γονέας δηλώνω ότι γνωρίζω και συμφωνώ το παιδί μου να ακούσει μία ιστορία και στη συνέχεια να κληθεί να την επαναλάβει και να ηχογραφηθεί. Η αφήγηση του παιδιού θα χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς της προαναφερθείσας έρευνας. Τα προσωπικά του στοιχεία (όνομα, διεύθυνση κτλ.) δεν θα χρησιμοποιηθούν και θα διασφαλιστεί το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων.

Όνοματεπώνυμο παιδιού:

Ημερ. γέννησης:

Το παιδί φοιτά:

Το παιδί μιλά ΜΟΝΟ την Ελληνική: ΝΑΙ ΟΧΙ

Άλλη/ες γλώσσα/ες:

Όνοματεπώνυμο μητέρας:

Μόρφωση: Δημοτικό / Γυμνάσιο / Λύκειο / Κολλέγιο /

Πανεπιστήμιο / Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό

Άλλο:

Επάγγελμα μητέρας:

Όνοματεπώνυμο πατέρα:

Μόρφωση: Δημοτικό / Γυμνάσιο / Λύκειο / Κολλέγιο /
Πανεπιστήμιο / Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό

Άλλο:

Επάγγελμα πατέρα:

Περιοχή κατοικίας:

Ημερομηνία

Ο/Η δηλών/ούσα

Τροποποιημένη Υπεύθυνη Γονικής Συγκατάθεσης που δόθηκε προς συμπλήρωση για τους γονείς, ύστερα από συνεννόηση με την υπεύθυνη καθηγήτρια.

ΑΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ, ΣΕΥΠ

Τμήμα Λογοθεραπείας

ΔΗΛΩΣΗ ΓΟΝΙΚΗΣ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ

Υπεύθυνη καθηγήτρια: Ελευθερία Αλ. Γερονίκου, MSc Λογοθεραπεύτρια

Σπουδάστριες: Μπαμπάτσικου Πηνελόπη
Χριστίδου Μαγδαληνή

Σκοπός έρευνας: εκπόνηση πτυχιακής εργασίας για την ανάπτυξη των ικανοτήτων αφήγησης σε παιδιά προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Τα παιδιά ακούν μία ιστορία και στη συνέχεια την αφηγούνται κοιτώντας ένα εικονογραφημένο βιβλίο.

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος γονέας δηλώνω ότι γνωρίζω και συμφωνώ το παιδί μου να ακούσει μία ιστορία και στη συνέχεια να κληθεί να την επαναλάβει και να ηχογραφηθεί. Η αφήγηση του παιδιού θα χρησιμοποιηθεί για τους σκοπούς της προαναφερθείσας έρευνας. Τα προσωπικά του στοιχεία (όνομα, διεύθυνση κτλ.) δεν θα χρησιμοποιηθούν και θα διασφαλιστεί το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων.

Όνοματεπώνυμο παιδιού:

Ημερ. Γέννησης:

Όνοματεπώνυμο μητέρας:

Όνοματεπώνυμο πατέρα:

Περιοχή κατοικίας:

Ημερομηνία

Ο/Η δηλών/ούσα